

## О АНТОЛОГИЈИ

Кажу да је поезија саставни део људског бића. Сам настанак света, који је приказан на првим страницама Библије, представља најлепшу поезију. Песник као сведок времена дотиче, надахњује и доживљено претаче у снагу и лепоту стиха... Он је неко ко стално трага и на струнама стиха тка лепоту и снагом своје речи отвара нам нова, далека и непрегледна пространства.

У трагању за пространима песника, кренули смо од песника који су стварали и стварају у нашем окружењу. Гимназијалци, ученици другог разреда друштвено-језичког смера, имали су задатак да нам представе песнике свог краја. Само трагање путем поезије било је надахнуто и подстицајно за даља истраживања. Сем биографских података и одабира песама, ученици су представили своје импресије пред поезијом; неке песме су превели на енглески и руски језик. Сама потрага је била врло занимљива, али и едукативна: сазнали смо доста тога о песницима, издвојили смо песме које су нас (до)дирнуле, открили нове песничке светове...



Желели смо да на једном месту саберемо стихове песника, који су ходали улицама нашег места, који су оставили стихове да живе и да их стално облачимо у нова одећа, нова годишња доба. Међу песницима смо пронашли велики број оних који су похађали нашу Гимназију и који су оставили траг песме у ходнику школе, нашег бића, наше сцене са које је поникао и Фестивал поезије младих .

Захвалност припада и запосленима у Градској библиотеци „Данило Киш” , Врбас, као и онима у сеоским библиотекама који су помогли ученицима у прикупљању песама, у оквиру пројектне наставе, док радост припада свима нама који верујемо у њих.

Антологију песника мог краја -*Кад ме песма (до)дирне* припремили су: Дуња Бјекић, Сана Браун, Вукашин Вујачић, Андријана Вујовић, Срдан Гудељ, Тина Ђаковић, Лена Жарковић, Јелена Иван, Кљајић Владица, Ања Ковачевић, Балша Лабудовић, Маша Мијатовић, Јелена Милић, Мирослава Мусић, Анђелија Павић, Илија Пањковић, Вукашин Перуновић, Алекса Радовић, Вукашин Радојичић, Александра Раонић, Тања Симић, Дуња Симуновић, Анђела Ускоковић, Теодора Уташи, Филип Чапко, Богданка Шарић, Миљан Булајић, Тара Вукмировић, Ивана Вушуровић, Ана Гужвица, Данијела Дабановић, Бојана Живковић, Милица Јовановић, Раде Јоцовић, Николина Кандрач, Милош Керекеш, Анастасија Копривица, Андреј Котлаја, Милица Крқобабић, Милана Кулић, Ања Лакушић, Сара

Мајсторовић, Драгана Макарић, Теодора Милеуснић, Милица Мучибабић, Ана Павићевић, Мина Перовић, Александар Рогановић, Андрија Рогановић, Марко Рогановић, Сара Скубан, Анђела Шестак, Драшко Шуман и Валентина Омановић.



Превод песама на енглески: Јована Пешић, Мартина Јапунџић, Василије Вучетић и Стефан Копривица. Превод песама на руски језик, Николина Фараго.

Ликовни уредници: Јована Пешић, Невена Мусић, Бојана Радојевић и Милош Ловрић; дизајн корица: Дарко Жижак.

Техничка припрема: Иван Николић.

Ментори ученика: Хајналка Бајор Грандић, професор енглеског језика, Снежана Банацки Игњатовић, професор руског језика, Весна Никитовић, професор рачунарства и информатике и

Јелена Вујовић, професор српског језика и књижевности.

Сада смо сигурни да поезија представља богато и разгранато стабло живота које стално треба хранити лепотом, љубављу и добротом, а то може лепа реч... Антологија песника мог краја–Кад ме песма (до)дирне, представља јединствену збирку поезије коју је објединила младост ухваћена у једном тренутку времена.

Верујемо да ће ова Антологија бити подстицај, испужена рука онима који долазе, који верују да ће „лепота спасити свет”. А, лепота је реч, јер у „почетку беше реч”.

*Јелена Вујовић,*

*проф. српског језика и књижевности*

# Небојша Деветак

(1955 - 2017)

Небојша Деветак је рођен 21. октобра 1955. године у Малој Градуси, на Банији (Хрватска). Прву песму објавио је 1970. године у часопису за децу „Куир“, у Сиску. Писао је песме, прозу и књижевну критику. У Републици Српској Крајини је уређивао новине „Српски глас“. Био је председник Удружења књижевника РСК, од његовог оснивања фебруара 1994. до пада Крајине.



Био је члан Удружења књижевника Србије од 1989, а Друштва књижевника Војводине од 1996. године. Највећи део својих песничких књига објавио је у Српском културном друштву „Просвјета“. Поезију је почео да пише у основној школи, у родном селу. Своју песничку историју почео је 1970. године у Сиску, а прву књигу је објавио 1984. Објавио је десет песничких књига и један избор, од наслова "Пресудна жеђ" (1984) до "Узалудно тражећи оно чега нема" (2008), истраживао је пардоксе и судбину света у размерама промишљања смисла песничке речи, идентитета и контроверзне и несрећне историјске и културне судбине народа коме је припадао. У Врбасу је нашао уточиште и инспирацију. Преминуо је 25. октобра 2017. године, после дуже болести.

## Моје вријеме

Ово је моје вријеме-позни час,  
 Кад се стишава дрхтај, пресвлачи глас.  
 Дочекати откуцај те минуте  
 Која ће спрати знојне атрибуте.

Липсалог дана, затегнути боре.  
 Језором ноћи пловити до зоре  
 Кроз рукописа мучне лавиринте  
 Омамљен росом, црним ињем тинте.

Ово је све моје-овај касни час,  
једина молитва у којој је спас  
пред ђавољим нечастивим колом.

Ово је моје поклонство пред болом,  
мој проницатељством воздигнути прст,  
моја тајна школа, мој залудни крст.

### **Моје вријеме**

Тема стваралаштва одувек је заокупљала књижевнике. Свако је на свој начин дао најбоље, а неки су покушали да открију тајну како то чине. Небојша Деветак, књижевник са којим смо имали част дружити се у нашој варошици, певао је у свом духу о уметности стварања. Живот је огрлица коју су нанизали бисери. Сваки бисер чува своју тајну, блиста сопственим сјајем. Личе бисери само наизглед један на други, али њихову тајну зна да открије само песник. Право је задовољство од ствараоца чути како настаје песма и колико је важна за њеног творца. Кад се утиша стварност и прође свакодневница, наступа величанствени тренутак. Рађају се нове боје, рађа се нови глас. Реч је водиља, она може бити и поветарац и мач, може обрадовати и растужити. Људи од пера само знају колика је моћ речи, те изузетне снаге коју крију уметници. У позном часу, када се стиша дрхтај и све оно што узнемирава и не прија, долазе тренуци у којима песник остаје сам са собом и својим делом. Тада речи добијају нову димензију, ново значење. Глас се „пресвлачи“. Све што је постојало до тренутка стварања лажна је реалност. Она може бити инспирација, али пре ће бити разлог бекства у пределе лавиринта. Није стварање мисао која се попут птице вине у небеске висине. Није стварање лакоћа ветра који помера границе по својој жељи. Писање јесте величанствена, али уједно и захтевана одговорност. Оваква одговорност, као и свака друга, траје. Не настаје песничко дело у тренутку, оно захтева време, поред инспирације. Непрекидна преиспитивања, трагање за одговарајућим речима, трагање за смислом. Проналажење и губљење себе у лавиринту који ни сам не зна своје кутке. Открити смисао живота, тајну коју крију људи, бисере и њихов сјај...Задатак песника није

нимало лак. Страстан је наш уметник, не одустаје тако лако. Иако је писање захтевно, он ужива у њему и радо дели себе са нама. Привилеговани смо и као такви окрећемо се себи, спознаја нам омогућава да схватимо суштину. Песник је пронашао своју оазу, свој мир, ризницу среће и смисао хаоса. Срећан је и задовољан како може бити човек који је пронашао утеху у молитви. Поезија Небојше Деветка је отворена, јасна. Нема нејасноћа, нема тајни. Разумемо се он и ја и добро је што тајни између нас нема. Сјајно је пловити кроз једноставност и изузетност ритма који доноси његов стих. Сјајно је постати део једноставности и пловити кроз лавиринт, без страха од одустајања и губљења себе. Да ли је Деветак оптимистичан или песимистичан песник? Неискусни би рекли друго, али јасно је да стваралаштво крије тајну коју је њему знана. Он је смисао пронашао у тишини ноћи, новој речи. Он је схватио да вреди побећи у нове пределе и тако се винути, попут птице. Трајаће кроз реч у бесмислу свакодневнице. Трајаће кроз мисао у свеопштем хаосу, јер реч има снагу да надјача и да победи пролазност.

## **ОТАЏБИНА И ДОМОВИНА**

Имам отаџбину и домовину

Наизмјенично ми потурају дојке

С болесним млијеком:

Спавам дуго и тешко се будим

Једна ми је кобајаги мајка

Друга кобајаги маћеха

Никад им не разликујем лица

Јер што је једној лице, другој је наличје

Сваким даном све сам им мање син

А све више отац

Ни веће муке

Ни дубљег стида

### **Отаџбина и домовина**

Отаџбина и домовина имају посебан значај за песника. Он је пореклом из Мале Градусе, а као избеглица је живео у Врбасу. Песма је аутобиографска. Песник је један од многих који је морао да напусти своју домовину. Пише о Србији и Хрватској, вечитој теми, вечитој дилеми:

*„Једна ми је кобајаги мајка ,*

*друга ми је кобајаги маћеха“.*

Не зна где припада и то му тешко пада. Воли и поштује обе земље, али пати за својом домовином, коју је под присилом напустио. Питање који су многи поставили јесте ко су и где припадају? Којој држави припадају? То питање их мучи и прогони. Прати их кроз цео живот. Бол и чежња за домовином разарају човеком ум, цепају срце, чини да се осећају мање вредним и несигурним. Песник говори о вечним мукама које су га снашле, о „дубоком“ стиду. Осећа се усамљено, немоћно...као да се читав његов свет распада, као да нема спаса, као да нема куда. Ову бол могу разумети само они који су прошли кроз исту или сличну ситуацију - веома храбри људи. Сигурно не прође ни дан, а камоли ноћ да се не запитају шта би било да су сад у својој држави, родном крају, са својом породицом, пријатељима, замишљајући и присећајући се своје улице, можда им једна суза кане...а онда и друга. Ова песма подстиче да се запитамо, да размислимо о значају домовине. Схватато да смо заиста срећни, јер се нисмо нашли у истој ситуацији као песник и као многи други људи. Домовина за нас има велики значај и из тог разлога ова песма у нама узазива сетно расположење, али и учи да поштујемо и волимо оно што имамо.

### **Иде младић преко трга**

Иде младић преко трга, псује Бога

Куне мушки, куне матер што га роди

Иде младић, испод њега једна нога

Мјесто друге штула кефће, штула ходи

Прати сјенку испред себе, сурог створа

Изувеног, накривњеног пратиоца  
Ко би праћан сада прати. Тако мора...  
Ваљда, одглумити ролу даваоца

Смјерног треба знати, скрити иронију  
Што вреба у засједи спремна да ода  
Да испод осмијеха прене агонију

Иде младић преко трга, бивши војник  
Слика наша, узданица свога рода  
Иде, шепа, историје српске двојник

У песми „Иде младић преко трга“ песник указује на рат и немире. Песник у ствари подсећа на српску историју, која је страшна и тужна за многе од нас. Приказана је слика песника кад се враћао из рата. Преживео је, али је тешко повређен. Сенка, коју је некад пратио, сада иде испред песника. Он огледа свој лик у њој, али се не проналази. Није више какав је био. Сада је само накривљен пратилац који жали за свим што је изгубио. Скривајући иронију, одржавао је осмех на лицу. Тај лажан осмех скривао је страх, патња, мучење...

У последњој строфи је приказан песник као некадашњи војник, који је бранио своју земљу. Као нада свог рода, шета носећи сву бол и сву тугу на својим леђима...носећи српску историју са собом у гроб.

## **ЦРКВА**

У цркву волим ући сам  
Након целивања икона  
И паљења свећа — постајем део инвентара  
Огрнут полутамом испред фреске  
Отварам се као шкољка у муљу скривена  
Изнад себе осећам само лагано померање таласа

Не хитај, Господе, како псалам налаже  
Из глиба тог да ме избавиш  
Јер, зато сам и ушао у храм  
Да се надамном склопи вир  
Од безверја и злости да се склоним

Свеједно ми је да ли ћу више угледати светлост дана  
Трагови радости иза мене се бришу  
Изјаловило се све чему сам придавао значај  
Мисао о сутрашњем дану само ме обесхрабрује  
Нисам очајан, само сам уморан и обестрашћен

Можда у својој осами трагам за варљивом угодношћу  
Свет се на тој илузији љуљушка откад постоји:  
У нагомилавању непотребног, јефтиног среброљубља

Зато, не жури Господе  
Ионако си у моје грехе упућенији од мене самога  
Не размишљам о смрти, нити је се бојим  
али знам да негде мијауче под покривачем

### **Црква**

Улазак у цркву свечани је чин за који су способни они који могу погледати директно у свој одраз. Да ли је потребна храброст? Песник је део велелепне грађевине, и као њен неодвојиви део, припада искључиво њој. Потреба да се нађе у духовном миру, јача је од спољашњег и зато он склања своје биће међу чистоту одувек тражену. Црква је спас, уточиште, задовољство и срећа. Одлази у цркву сам не зато што нема никог свог или зато што себичност преплављује његово биће, већ зато што овај свети чин пружа могућност спознавања себе. Од тренутка када крочи, нестаје све лоше што је донела свакодневница. Целивање иконе и паљење свеће је пут ка Вишњем, који ће испунити биће спокојем. Нема лажи, нема



непријатности. Отварање попут шкољке и препуштање духовном, осећај лаганог померања таласа испуњава душу. Он је и ушао у Храм да би се склонио од зла, од безверја. Нема смисла остати напољу, нема утехе, нема ни очаја, само умор. Трагање за варљивом угодности овде је сигурно. Обраћа се Богу. Не боји се смрти, не бежи од ње, али осећа њено вребање и зна да је неизбежна. Доћи ће она када јој буде време или када буде хтела. Задовољство јер је успео да побегне из глиба чини га спокојним. Он би могао у Светом храму заувек остати јер не мари за светлост дана. Трагови радости се бришу је све што је некада представљало радост изјаловило се. У својој осами трага за угодности. Зна да је варљива, пролазна, али има потребу за њом. Можда да би осмислио и надоградио оно што већ постоји или да истраје у намери и у ономе што се од њега очекује.

Црква је још једна у низу слика која плени искреношћу, једноставношћу и неопходном истином. Сада нам је аутор још ближи, јаснији. Подарио нам је себе и омогућио да и ми сами пронађемо свој пут. Пријатно је разговарати са њим, уживати у мудрости коју је живот саградио. Задовољство пружа сазнање да поезија омогућава комуникацију са њеним аутором, спознају и трагање за смислом. У тишини, полутами, светлости коју пружа свећа, између зидина Храма, проналазимо се и остајемо лаки и испуњени.

Јелена Милић, Анђела Ускоковић,

Теодора Уташи и Вукашин Перуновић

## Благоје Баковић

(1957)

Благоје Баковић рођен је 4. априла 1957. године у Бојиштинама код Бијелог Поља, у Црној Гори. Тренутно живи у Врбасу. Основну школу завршио је на Слијепцу Мосту и у Равној Ријеци, Гимназију похађа у Бијелом Пољу, а студије књижевности на Наставничком факултету у Никшићу и Филозофском факултету у Новом Саду. Поред поезије пише и есејистику. На Фестивалу поезије младих у Врбасу, 1984. године био је победник.



Добитник је књижевних награда и признања „Блажо Шћепановић”, „Залого”, „Либертас”, „Златна струна”, Октобарска награда за ослобођење Врбаса и других. Заједно са песником Матијом Бећковићем, добитник је награде за књигу „Сећање на мраве”. Добитник је међународних награда за књижевност за децу „Булка” и „Драгомир Ђорђевић”. Добитник је награде Међународне асоцијације Словенских витезова православних земаља са златном медаљом и ликом Николаја Федоровича Федорова, за верно служење отаџбинској литератури, савез писаца Русије, Подружница московских писаца и преводилаца доделила му је награду „Антон Павлович Чехов”.. Песме су му превођене на 18 језика. Заступљен је у преко 50 антологија наше поезије на српском и другим језицима, у оквиру антологије српског песништва 20. века, на руском језику са 50 песама. Уврштен је у школску лектуру, а неке његове песме налазе се и у читанкама. Објавио је следеће књиге: Жеђ под водом (1979), Шаптачева смрт (1983), Поскок (1985), Мароканске бајке (1988), Сачма (1989), Копно (1990), Живим далеко (1992) Крветац за царицу (1992), Ћутим и певам ( 1993), Ватра за копитима ( 1994), Грудва у снегу (1996), Подне (1997), Чаробни пастир (1997), Сто песама (1998) и још других песама...

**Теле, вилице**

Мајчице моја  
Све чега се очи твоје кравље  
Блажени такоше  
Што сажеже риком светачком  
Да ме видиш како отресам ушима  
Девет срца да си имала  
Не би а да не рикнеш  
Над мојим отргнутим вилицама  
Што онуда пасу траву  
И ваздух подједнако  
Не би а да ми не родиш и све остало.  
„Време дежурства ”Касно ноћу  
Кад се велика опна умири  
Твоја се душа  
Уз дежурни громобран  
На нашу кућу пење

**Чађава од светлица**

Она се пре првих петлова натраг  
У твоју постељу врати  
Уморни од несанице  
По сву ноћ молимо Свевишњег  
Да петли у невреме не запевају  
Те да док је душа  
У оној златној оштрици  
Из овог  
У дубљи сан не утонеш

**Поскок**

Овде сам се скружао  
У тепсији у црвеној  
Скружао сам језик  
Скружао сам руке  
Скружао сам уд  
Само једно око дежурно  
Ослушкује како ће  
Деца ми проћи

Постоје тајне које само песници могу да реше и да на њих нађу праве одговоре. Песник помера границе у простору и времену. Он измишља нове светове и нове алхемичне речи. Из песничких скокова рађају се нови поскоци, немушти језици и песма која настаје за време једног несна у ноћи дежурства... Неки кажу да нам прву реч даје Господ, а за све остало морамо сами да се помучимо. У поезији Благоја Баковића наслућујемо одору која представља неку врсту украса, нешто што се тек назире у позадини и што само песник зна, а ми тек треба да откријемо. Песник трага за речима, он је „чаробни пастир” који живи далеко и у исто време ћути и пева. Верује у снагу чула и свега онога што из тога произилази, песник креће у авантуру која се плете у једно дивно велико клупко, саткано од речи. Таква реч постаје игра заноса и откривање ризнице емотивног богатства песниковог бића. Та реч која је створена, искована и каљена вођена руком песника у себи има искрену емоцију коју читалац препознаје, којој верује и којој се изнова враћа.

**Теле, вилице**

Песма има згуснуте метафоре и чини је дијалог између мајке и детета (теле). У овој песми, мртво теле се „обраћа” својој мајци. Казује јој да је она видела како је он заклан у болу и мукама, да би од туге, видевши то, светачком риком изгубила свих девет срца кад би их имала, а не само једно. Песник у пренесеном значењу описује говор телета, који је релативно немогућ, јер га више нема. Упркос удаљености, наглашава повезаност и јачину емоција мајке и телета која је поистовећена са људским емоцијама.

### Време дежурства

На први поглед овде је реч о емоцијама које се некоме ко је сам „врзмају” по глави. Кад увече легне мозак се „опусти”, па онда душа вољене особе, кроз димњак долази код њега у постељу . Не задржава се много, јер се у своју постељу враћа пре првих петлова. Време дежурства траје кратко, остало је стварност- љубав је отишла заувек. Песник пише о изгубљеној љубави која сврати на кратко, за време дежурства, и оде веома рано, а он зна да му се више никад неће вратити. Иза њега остала је сама прошлост без трагова.

### Поскок

У овој песми песник поскоку (змији) даје превелику моћ опажања својих малих поскока. Иако се не помера, једним оком и чује, а и види своју децу. Песник у пренесеном значењу истиче повезаност породице и јачину мајчинског инстинкта.

Мина Перовић, Бојана Живковић и Раде Јоцовић

### Trace

First of all  
There is no chamber  
In which stands  
My work desk  
Nor my chair  
Nor me at it  
There isn't  
Nor seed from trees  
From which are made  
Still isn't growing  
Just  
There you see  
How that night air

For sure thickens  
There  
Behind that lighted window  
Waits for me a glass of fresh water  
That my dear brings me  
When I get tired from unspoken words  
There I will enjoy myself  
Until the first wind

Превод Мартина Јапунџић

## Ђорђо Сладоје

(1954)

Рођен је 1954. године у Клињи, околина Калиновика у Херцеговини. Гимназију је завршио у Сечњу, а студије социологије у Сарајеву у којем је и живео све до 1992. године. Објавио је књигу песама: Дневник несанице (1976), Велики пост (1984), Плач Светог Саве (1995), Петозарни мученици (1998), Далеко је Хиландар (2000), Огледалце српско (2003), Мала васкрсења (2006), Манастирски баштован (2008, 2009), Објавио је и књигу песама за децу Немој да ме зазмејаваш (2004), као и књиге изабраних песама Дани Лијељани (1996), Чуваркућа (1999), Душа са седам кора (2003), Поглед у авлију (2006), Горска служба (2010), Земља речи (2011). Приредио је Најлепше песме Рајка Петрова Нога (2002). Песме су му превођене на више страних језика и заступљене у многим антологијама српског песништва. У Москви му је 2007. године објављена прва књига изабраних песама на руском и српском језику-Привикавање на будућност-коју је приредио Андреј Базилевски. Добио је Змајеву награду, Дучићеву награду, Жичку хрисовуљу, награде „Бранко Ћопић“, „Јелена Балшић“, „Ристо Ратковић“, „Скендер Куленовић“, „Лаза Костић“, „Кочићево перо“, „Круну деспота Стефана Лазаревића“, „Кондир Косовске девојке“, „Печат Вароши сремскокарловачке“, БИГЗ-ову награду, „Песник-сведок времена“, Видовданску повељу, награду листа „Младост“, „Град писаца Херцег-Нови“, „Октобарску награду Врбаса“, „Заплаљски Орфеј“, „Петроварадински вијенац“, „Шантићеву награду“, „Душко Трифуновић“, „Матијевић“, „Одзиви Филипу Вишњићу“. Библиотека „Стефан Првовенчани“ из Краљева поводом награде „Жичка хрисовуља“ организовала је разговор о Сладојевој поезији и 2008. године, објавила зборник радова са тог скупа-Ђорђо Сладоје, песник. Живи у Новом Саду.



**Тврђава**

У овом вакту рђаву  
Што нас мрви и гњечи  
Ми зидамо тврђаву  
Од узалудних речи  
Од жежене самоће.-  
Песму целу и лепу.  
А када све растепу,  
А веруј ми да хоће,  
И нас три половине  
И на четири стране,  
Да'л ће свирале зовине  
Умрети да нас бране

**Изавештај о царству небеском**

Боже, што је тамно, мемљиво и тесно  
ко да нисмо пали у царство небеско  
И гинули листом за свијетлог кнеза,  
Помрчина иста, знани страх и језа.  
Назална мећава, азијатска хука,  
Набрекује опет Тука и Манџука.  
Са биволском риком дечји плач се меша,  
Гавран нем узлеће с откопаног леша.  
Бор у пустом пољу исту клетву јеца,  
Стара туга пљушти из младог месеца.  
Калуђер у цркви занесен опелом,  
у лијевој десна – отворени прелом :  
Исти црни гласник стиже са Косова –  
Траје, не престаје патња нечесова.



**Богојављење**

Никога нема да назове  
Из Бајмока ни из Пазове  
Па ко ће од њих са висине  
Да те се сети бедни сине  
Али ти чекаш да се јави  
Баш онај кога заборави  
Чим назеб мину и бол јења  
И већ цептиш од нестрпљења  
А да се маска са свег здере  
Можда би нашо зрнце вере  
Мада су признај превагнуле  
Над молитвама гневне хуле  
Већ се и јавне лампе гасе  
А ти још бленеш са терасе  
Горе где мале звезде гину  
И врата спаса каткад шкрину  
И отвори се божја шака  
Па проспе благо из облака  
У ројевима снежне свице  
По кршу твоје несанице  
Из дрвореда једва чујно  
Гласне се ветар алилујно  
Ал никог нема осим тује  
Која и твоју тугу снује  
А ко са њиме патњу дели  
Кад се над светом сневесили  
Над горостасним промашајем  
Сам и прожизнут ледним сјајем  
Спавају нишчи велечасни  
И ти већ гунђаш-опет касни

Док пахуљице светле лаке  
 Преводе слепцу тајне знаке.

Кроз стихове песама Ђорђа Сладоја прожима се данашња судбина наше поезије, али и самог народа. Сладоје у својим песмама истиче значај, али и кризу поезије, трага за светим завичајем, подсећа на Косовски мит... За песникову живу реч можемо да кажемо да је снажна и да поезија представља све, ама баш све:

*"Травка, сонет, сунцокрет, пчела, фреска, извор у стени, трешњев цвет, мирис зове, осмех на драгом лицу, сјај у дечјим очима...све су то "мала васкрсења"-чудеса којима нас Господ, по милости својој, свакодневно дарује". Одбити те дарове и не узвратити ударјем-грех је над греховима. Ако "васкрсења не бива без смрти" како пише у "Горском вијенцу", онда смо ми, и по божјој и по људској правди, заслужили Велики Васкрс-у свему. Да у то не верујем, не бих писао, не бих из куће излазио"*  
 (Ђорђо Салдоје)

Песник као на литургији, пророчки... путем речи снажно и судбоносно оживљава тренутке националне историје, предања, митологију, наше епско благо и јунаке те епике; славне и оне мање знане – песник држи на окупу или у свом тематском видокругу, и само је питање тренутка када ће они засјати у неком стиху – истакнути у контрасту са невеселом садашњицом.

С друге стране, понекад је довољна само једна реч са којом песма може да добије неочекиван контекст, прошири поље значења са којим се пред читаоца отварају нека нова прострaнства, али и значењски слојеви. У томе је снага Сладојеве поезије.

Тара Вукмировић, Сара Скубан и Миљан Булајић

## Мирослав Алексић

(1960)



Рођен је у Врбасу 9. јануара 1960. године. Гимназију „Жарко Зрењанин“, завршава у свом родном месту, а затим студира и дипломира општу књижевност и теорију књижевности на Филолошком факултету у Београду. Радио је као секретар Фестивала јужнословенске поезије младих (1989-1990) и као управник Народне библиотеке „Данило Киш“ у Врбасу (1990-2001), био је члан Општинског већа задужен за културу и образовање. Основао је и водио издавачку кућу „Слово“ и лист за децу „Растимо“ (од 1994), заједно са песником Благојем Баковићем. Са песником Ђорђом Сладојем покренуо је часопис за књижевност, уметност и културу „Траг“ (2004). Члан је друштва књижевника Војводине и Удружења књижевника Србије. Један је од оснивача Друштва новосадских књижевника и председник је Надзорног одбора. Такође је уредник трибине Савремени човек и савремени свет у Матици српској. Прве своје песме објавио је у гимназијском часопису „Млади дани“ (1997). Објавио је књиге песама „Зигурат“, „Попик или чуг“, „Нема вода“, „Оскудно време“ и „Лавиринт“. Поезију, прозу и књижевну критику објављивао је у листовима и часописима. Добитник је награда: Печат вароши сремскокарловачке (1994) и Ленкин прстен (2017). Са Мином Алексић преводио је са руског песме Јекатерите Пољанске. Учесник је најзначајнијих књижевних фестивала у Србији, Републици Српској и Црној Гори, а као песник гостовао је у Русији, Мађарској, Хрватској и Румунији. После дводеценијске паузе у објављивању, књижевна јавност добила је прилику да чита његове нове песме. Представио се књигом песама „Оскудно време“. Збирка песама „Попик или чуг“

**Зимска гардероба**

Мислим да ће добро бити овако:  
 -обући ћу меку кошуљу и капут богами.  
 Шалом ћу се топлим омотати.  
 Па кад томе додам и удобне чизме  
 које имају груби ђон.  
 Замахјући својом руком  
 насупрот обичном зимском ветру,  
 који ће тако обичан дувати негде до  
 априла,  
 када ће доћи пролеће  
 и ја ћу скинути своје зимско одело.

**Winter clothes**

I think it will be good like this  
 I will put on a soft shirt and coat truly  
 I will wrap myself the warm scarf  
 And when I add comfortable boots  
 Which have a rough drone  
 Swinging with my hand  
 Opposite from the ordinary winter wind  
 Which will commonly like that blow to  
 April  
 When spring will come  
 And i will take off my winter suit.

*Превео Стефан Копривица*

Песма је написана у једној строфи, говори о човеку који ће се топло и слојевито обући да би издржао замах зимског ветра. Размишља и одлучује да обуче меку кошуљу, капут, стави шал, удобне чизме са грубим ђоном и тако ће спреман закорачити у зиму, зимски ветар који ће дувати до априла, а онда ће доћи пролеће и човек ће скинути зимско одело. Припада циклусу: „Забуна лети у небо“ Песма заправо говори о људској слојевитости. Да се наши животи мање или више састоје из делова, слојева који касније сачине целину. Она је доказ да ништа није коначно и трајно.

Тема: Зимска гардероба човека у функцији заштите и сигурности.

Идеја: Живот је пролазан, све има свој почетак и крај. А на самом крају, чека нови почетак.

**Песма селу потопљеном ради изградње хидроелектране**

Овде је једном расла јабука,  
 сада се мресте рибе.  
 И вода је све што би небо,  
 и све што би поглед и око,

и ваздух између трава што га дисаше бубе.  
Водом поста сав онај простор  
што га затвараше скриње и ковчези,  
сва тајна велика велика што је под кључем живела.  
Водом поста замах косца у ливадама поред реке  
и онај мирис девојке и јабуке и цвркулт птице,  
вода потопа огњишта и потопа бадњаке.  
Можда се још само у мехурима рибљим  
крије мало гласа жалосне мајке  
и мало душе појаних сватова.

Посвећена Матији Бећковићу песма оживљава песничко сећање на село. Пред нама је песничка слика села, како је изгледало некад, док није потопљено. Сазнајемо да је у том селу некада постојао живот, и да се сада све претворило у воду. Припада циклусу: „Грчки дуван“ Песма је написана да пробуди емоције, сећања, подсети шта и како је некад било на том месту. Да нас опомене шта је човек у стању да уради ради личне користи.

Тема: Потопљено село ради изградње хидроелектране.

Идеја: Природа је неумољива и неукротива, ми се можемо трудити да је контролишемо, али никада до краја нећемо овладати њом.

### **Његошево писмо Вуку**

Ево, гледам како свитац искри кроз ноћ,  
над брдом овим нашим-маглина.  
А ти, старино, гегаш Европом, с гаткама и мудростима,  
без ноге, као авет-духаћ што ни здравом ногом земљу не дохвата.  
Сабери сваку реч коју колена наша изрекоше,  
и велику књигу стави и рашири је над понором  
да, кад од истока зора нам сване, са брда овог погледам  
како се словило у тами из које су нам се срца излегла.

Његош, као Вуков савременик, пише о Вуку са поштовањем и дивљењем. Диви се чињеници да се старина (Вук) као инвалид (са дрвеном ногом) гегао Европом са својим гаткама и мудростима, као нека авет, привиђење које ни здравом ногом није земљу додиривао. Саветује га да и даље сакупља сваку реч коју су наши преци изrekli и да је стави у велику књигу и да она стиже до свих који су жељни знања. Као и претходна песма припада циклусу: „Грчки дуван“. Овом песмом Вуку Његош исказује огромно поштовање и бодри га да истраје у свему што је радио. Јер "вријеме је мајсторско решето", рече песник.

Тема: Његошво дивљење Вуковом раду.

Идеја: Вуков рад, жртве и одрицања морају бити запамћени.

Дуња Бјекић, Сана Браун, Вукашин Радојичић и Срдан Гудељ

## Горан Лабудовић Шарло

(1970)

Рођен је 1970. године у Врбасу. Завршио је Гимназију "Жарко Зрењанин" у Врбасу. Објавио је књиге песама: „Размишљај" (1996), „Авионско писмо"(1998), „Алс" (2005), „Ако видиш" (2007), „Небеска соа "(2010), „Тајнопис" (2012), „Поткровља" (2015), „Сто песама" (изабране песме 2016. и 2017. године) Поезију је објављивао у: Младим данима, Покрету, Студенту, Овдје, Стварању, Крвовима, Пољима, Лучи, Дометима, Улазници, Летопису МС, Трагу, Данасу, Савременику, Књижевним новинма, Акту и другим. За свој рад добио је бројне награде од којих су најважније: Прва награда публике, трећа награда у ФЈПМ у Врбасу, Пјеснички крчаг у Београду, прва и трећа награда Другог програма радио Београда на фестивалу Култура младих Србије у Књажевцу, прва награда на фестивалу Шумадијске метафоре у Младеновцу, прва награда часописа „Улазница" у Зрењанину, награда Народне библиотеке Његош из Књажевца и „Печат вароши сремскокарловачке. О његовој поезији писали су: Радомир Мићуновић, Пера Зубац, Срба Игњатовић, Радомир Андрић, Ненад Грујичић, Милош Јанковић, Бранислав Зуовић, Душан Стојковић, Иван Лаловић, Зоран Ђерић, Чедомир Љубичић, Давид Кецман, Лела Марковић, Андреа Беата Бицок и други. Председник је Савета фестивала поезије у Врбасу од 2009. године. Његове песме су превођене на: енглески, француски, руски, украјински и словеначки језик. Члан је Удружења књижевника Србије. Живи и ради у Врбасу.



### Пријемни испит

Двоје из унутрашњости седе на Калемегдану  
гледају пролазнике. Она гледа у његову косу  
која је на овом Сунцу светлија, разиграна,  
пуна птица, милује косу која је само њена

На зиду тврђаве једна се пропитује  
пред испит на ФДУ, снажно весла дугим ногама  
а другарица, окренута леђима, прати текст.  
Ноге дуге, глас моћан, београдски акценат,  
Рутински забацује косу иза уха. Смеје се себи.

Он спреман за економију, она за право и мисли  
Да има право на њега. На све. Отвара конзерву  
кока-коле неспретно, и честице га прскају по мајици  
и лицу али он то једва осећа, гледа глумицу  
која несвесна драме, скренута убедљивим гледањем,  
погледа ка њему и у том тренутку настане смех

Пролазимо поред њих, испадају јој кључеви, он погледа  
и каже „Шта радиш бре са тим кључевима?” Висока  
глумица устаје, нежно доскаче на земљу пита ме  
колико има сати, ја кажем питај колегу на клупи.

### **Weltschmerz**

Terribilis est locus iste  
Каже Ђелави Исус.  
Ђелава певачица  
Са подругљивим уснама  
Крије пољубац.  
Каткад, гурну нас у смер  
Којим смо требали поћи.  
Какав је статус коња  
Који вуче државна кола?  
Откуп греха за себе и ближње  
Продају опране Пилатове руке.



Зинула слупана ајкула  
Кравата маше са ретровизора.  
Она се буди.

### **World pain**

A bald singer  
With mocking lips  
Is hiding a kiss.

Sometimes they pushed us in the direction  
that we should go.

What is the status of the horse  
Which pulls state circuit?

How sin for myself and loved ones  
Selling washed Pilat's hands.

Gasped wrecked shark  
Tie is waving from rearview mirror

She is waking up.

*Превео Василије Вучетић*

### **Свиће, иако то није мој посао**

Има позванијих:  
Медијски исплативијих,  
Новински омиљенијих,  
Радијски озраченијих.  
Сви они као запете пушке.  
Чекају да испале:

Није то твој посао, друже!

Ја сам огуглао и непослушан

Не по пририди

Већ стицајем околности

(неко стекне туђе,

Неко стекне околности)

Зато кажем: СВИЋЕ!

Иако то није мој посао

У песмама које су предмет нашег дела *Антологије о песницима из мог краја*, песник Горан Лабудовић Шарло се представља трима песмама: „Свиће, иако то није мој посао”, „ Weltschmerz “ и „ Пријемни испит”. У овим песмама главни мотив је живот од његовог почетка до краја и о детаљима из живота, посебно у прве две песме. У трећој имамо слику из студентског живота који и нас ускоро чека и у којој су слике тог тренутка о покушају љубави и њеном крају који се дешава, а да љубав и није почела. Песник нам казује како живот брзо пролази и да га проживимо, а да нисмо свесни свог његовог богатства. У песми „ Свиће, иако то није мој посао” , песник нам показује да свако од нас може и треба да буде весник новог и бољег живота, да сваки човек треба да буде слободан, образован, писмен и да такав износи своје мишљење. „Weltschmerz “ је песма која се састоји од наизглед неповезаних строфа које стварају једну посебну целину у којој се живот некада своди на кравату која маше са ретровизора слупаног аутомобила. Песник нас упозорава на вредност слободе и живота и најбоље начине да их остваримо свим срцем. Да будемо слободни, вољени, образовани и тиме обогатимо овај свет.

### **Авионско писмо**

Гледам из аутомобила

то насеље у брду.

То је управо оно насеље

у коме бих провео остатак живота:

дрвене куће, мала продавница,

два киоска, железничка станица у стени,  
далеководи, антене, четинари и језеро.  
Тишина је овде укомпонована,  
зато је тако потпуна.  
Насеље је чисто као да је недеља.  
Испред једне куће  
чији горњи прозори  
гледају у звезде –  
застао је поштар.  
Вади авионско писмо  
у коме засигурно пише  
како неком ко је далеко  
недостаје све ово.  
Писмо преузима девојка,  
извесно узбуђена,  
која ће га читати  
под светлошћу звезда.

### **АВИА ПИСЬМО**

*Смотрю из машины  
это селение на холме.  
Это именно то селение  
в котором я проведу  
остаток жизни:  
деревянные дома, маленький магазин,  
два киоска, вокзал  
в стене, электропровода, антенны,  
хвойные деревья и озеро.  
Тишина здесь создана,  
потому так полна.  
Селение чистое  
будто воскресенье.*

*Перед одним домом  
чьи верхние окна  
смотрят на звезды-  
почтальон остановился.  
Он извлекает авиа письмо  
в котором непременно написано  
что кому-то кто далеко  
не хватает всё это.  
Письмо принимает девушка,  
несомненно в восторге,  
которая будет читать его  
при свете звёзд.*

### **ОКТЯБРЬ**

*Вовремени без бодрости  
голос прошлого становится шёпотом.  
Романтичный.  
Как листья.  
Мир окрашен в нефти  
по которой корабли не плавают  
но ждут своих чаек.*

### **ЧУЖИЕ РУКИ**

*Словарь быстро меняется  
и в этой скорости ты поймёшь,  
трудно говорить,  
или петь.  
Поэтому это не мои руки,  
но руки незнакомца.  
На берегу свыше пути мы передохнули.  
Слушаем песни*

*которые знаем.*

*Воспоминания на горячие годы,  
книжные изменения в библиотеке,*

*разговоры о фильмах*

*с Глен Клоуз и Джуди Денч*

*Мороженое которое я знаю:*

*две ванили и шоколад.*

*Первая весенняя трава,*

*молочная, мечтательная,*

*танцует вальс, подпрыгивает,*

*дрожит как жара*

*на асфальте.*

*Трагают руки незнакомца*

*Знакомые руки и начинается*

*таяние за глазком на двери.*

*Говоришь, что это не то же самое,*

*Говоришь, что это бессмысленно,*

*будто ты знаешь лучше.*

*Твои руки тянут линию*

*ниже которой, выше которой,*

*всё равно, нам больше некуда идти,*

*и нам больше негде быть.*

*превела Николина Фараго*

Анђелија Павић, Андријана Вујовић,

Илија Пањковић и Алекса Радовић

## Емсура Хамзић

(1958)

Емсура Хамзић је рођена 1958. године у месту Свети Никола. Дипломирала је на Филозофском факултету у Сарајеву 1981. године, где је завршила основну школу и гимназију. До сада је објавила десет књига. Пише поезију, прозу, драме и есеје. Пише и за децу. Њена дела су превођена на више језика између осталог на јапански, енглески, руски, русински, словачки. Емсура



Хамзић је награђена за своја дела, а свака књига се нашла у најужим изборима за најугледније награде. Њена прва књига песама “Угљевље”, Свјетлост, Сарајево, 1988. год. била је у најужем избору за “Бранкову награду”. Књига прича “Јерихонска ружа”, Свјетлост, Сарајево, 1989. год. Била је у најужем избору за Андрићеву награду 1990. године. Књига песама “Тајна врата”, Светови, Сарајево, 1999. год. била је у најужем избору за “Виталову” награду. Награђена је са више књижевних награда и признања, Њен роман “Јабана” објављен је 2007. године код два издавача, након тога нашао се у најужем избору за награду “Меша Селимовић” у Тузли, “Нинову” и награду “Женско перо” у Београду. За дело “Семирамидин врт” добитник је награде Бранковог кола и за најбољу књигу 2008. год. Члан је Друштва књижевника Војводине и Друштва писаца БИХ, Удружења књижевника Србије, као и Српског књижевног друштва. Живи у Новом Саду и Сарајеву.

### Лет

Цијело јутро учим да летим

Помно се припремам за први час

Са прозора кокоши, како ускакују гледам

И подсмјевам се

Напору, незнању, и узалудности

Њихова труда

С балкона посматрам и брижљиво биљежим  
Покрете крила и број замаха, голубова,  
Који одвећ ниско лете.

Са крова удивљен ласте лакокриле  
хватам у миру и беспокрету крила,  
гавранове црне и копце, како  
лако лете, без напора, труда.

Са стабла пиљим и ништа не видим,  
Осим повремених замаха крилима,  
Моћнога орла, поносног сокола,  
Гдје пркосно машу, тихо пјевајући,  
И осмијех ми шаљу, презрив,неподношљив.

Са литице, сада, скачем, па шта буде.  
Једном, свакако испробати морам,  
Научено. Прикупљену грађу.  
И да'л ћу у лету погодити мету!

### **Ватрица**

Цијело љето у себи палим ватру,  
ал оно неће, па неће!  
Крешем шибицама, кресивом и трудом,  
упаљачима, сунцем и лупом,  
дрветом о дрво тарем,ал неће, па неће!  
Ватрице мила, призивам је, кажи,шта ти се хоће,  
и за колико свој би пламичак пружи  
да умије биће моје, и обасја утробу  
мраком освојену.

За колико сунчевих дуката  
угријала би несрећу до тачке њеног кључања,  
да само срећа, само срећа, и топла душа  
јесен тмурну дочекају у сигурности  
капута твога.

О, само ватрицом ,платити можеш, другом,  
мој пламичак,  
само бићем својим које гори,

дозвати топлоту и мој сјај!  
узвраћа однекуд из дубина, или висина,  
ил бескраја васионе, пламичак,  
гласник ватре, мајке живота свеколиког!

### **Позлата**

Тако брзо позлата ми  
са свијета спаде,  
па у свему видим само,  
прах који ће бити,  
и узалуд сто мајстора  
дананоћно раде,  
скелете од мога ока  
не могу сакрити:  
људи, звијери, биља,  
звијездā, и дрвећа,  
над главама док се смију  
видим гори свијећа,  
и сузе видим ближњих  
док се моле,  
и жиле и мраве,  
и лобање голе,



како шкљоцају док  
безбрижно љубе,  
и црва што младо стабло  
чека да издубе!  
Тако брзо позлата ми  
са свијета спаде,  
па ипак пуштам –  
- нек мајстори раде!!!

### **Неминовност**

У жртвеном бунару ћути.  
Куша остати разуман  
под сјечивом,  
одгурнути руку  
и не узети понуђено.  
Свијет бесконачно блуди  
тржећи злокобан камен.  
Немој га додирнути,  
ништа, учинити својим!  
Узнеси се, сакато дрво,  
до ничије бјелине.  
Не остави у себи ни сјен.  
Путниче, корачај погурен  
кроз мравињак.  
Не квари вјечито!  
Однијеће те на штиту,  
макар и не дотакнеш мач!

### **Обраћање**

И скажи Сиријусу, звијезди, да узалуд чека на ме!  
Но, нека она језди, док видам Вјетар подерани,

док тјешим Вријеме помодрело, заодјенуто у  
кафтан туђи,  
Док ушивам Своду Небеском у тучи друге  
звјезде потргане,  
И гласовима нејасним боју док додајем.  
Нека не чека ме витез, мач у корице, поглед на доле,  
шешир са перушком нека падне ка мени, ка земљи,  
ка калу, ка болу...  
О, Сајрусе, о домајо мила, овдје ли ме остави,  
даде у сиротиште, да усвоје ме странци, незнанци  
срцу, крви и жилама мојим!  
О, мајко Сиријанко, зар овде да чекам  
мрког Одисеја, Рамзеса фараона, Александра краља,  
цара Сулејмана, кана Џингискана, Јуду пријеког,  
Исуса милостивог, Мухаммеда алејхи селама,  
зар да чекам!? И докле!?

### **Милости у свему**

Здраво благиости лишћа, обиље бехара,  
утваро зелена, шуме, несталности маслачка  
и бијели зују спориша; накано златна  
кантарије и спора радости плода!  
О, здраво милости у свему што гмиже  
и лелуја дахом живота понесено,  
с дуваком невјестинским преко главе  
пребаченим!  
Здраво љубави сокова лијеске  
што у устима змијског цара, кроз шупаљ,  
златан зуб у отров се претвараш!

Поздрављам те, схрвана тобом,  
жива птицо очаја, што шарена шириш крила.  
Кога лажеш док кљуном кристалним  
чекаш да уграбиш душу моју  
нада ме наднесена.  
Збогом сунце!  
Твоји се дукати, по води просути,  
мени више одазвати неће!  
Вјетре, тајновити љубавниче, шаптачу,  
тајни znalче и завјерениче изабраног реда,  
печат твој на моме лицу  
разведрио је зјенице замрле и живост унио  
у пејзаж залазећег тијела!  
Рука те моја, племенитости ливаде,  
поздравља, клонувши међу влати!

Постоје тајне које само уметници могу да одгонетну, да нађу праве одговоре. Песник је онај уметник који помера значења у простору и у времену. Кад читамо поезију Емсуре Хамзић, имамо утисак да можемо да насликамо нови свет, а опет на тренутке примећујемо скок. Из тих скокова непредвидивости рађа се нова реч, нова песма. Таква реч у себи нема ничег парирног, она представља изнад свега чист емоцију. Неке песме Емсуре Хамзић осликавају једно давно патријархално доба, ту проналазимо звук севдалинке, мирис бехара и ђул башту препуну мириса, боја и звукова. Те песме представљају бисере духовног стваралаштва. Оне су непресушни извори у којима се напаја наша душа. .Путујући кроз песникињин свет стихова откривамо игру трагалаштва, игру заноса и спознајемо ризнице емотивног богатства.

Сара Мајсторовић, Валентина Омановић,

Андрија Рогановић и Андреј Котлаја

## Бранислав Зубовић

(1976)

Бранислав Зубовић (Тузла, 21. март 1976) Дипломирао је на Катедри за српску књижевност и језик на Филозофском факултету у Новом Саду. Запослен је у Народној библиотеци „Данило Киш“ у Врбасу као уредник књижевног програма за издавачке делатности. Од 2008. године је секретар Фестивала поезије младих (Једна од наших најстаријих и најугледнијих манифестација за младе песнике, која је основана 1968. године под називом -Југословенски фестивал поезије младих), пре тога је био члан жирија Југословенског фестивала поезије младих. Добитник је великог броја награда. Издвајамо- награда „Станко Симићевић“ и Награда за најбољу књигу коју додељује Народна библиотека Србије. Главни и одговорни уредник је Часописа за књижевност „Траг“. Члан је Друштва књижевника Војводине, Удружења књижевника Србије и Удружења књижевника Републике Српске. Поезију и књижевну критику објављује у периодици. О поезији Бранислава Зубовића су писали: Бранко Милановић, Перо Зубац, Ђорђо Сладоје, Милан Ненадић, Небојша Деветак, Милета Аћимовић Ивков, Саша Радојчић, Давид Кеџман Дако, Горан Лабудовић Шарло, Иван Лаловић, Срђан Орсић, Чедомир Љубичић, Рајко Лукач, Милица Миленковић и други.



Дела: Руком од ветра тишом, (Ипа СЛОВО, Врбас, 2000), Велики бол , (Народна библиотека „Данило Киш“ , Врбас, 2011), Опште прилике , (Народна библиотека „Данило Киш“, Врбас, 2011), Носталгија будућности: изабране и нове песме , (Грамафик, Београд, 2013)

Заступљен је у антологијама: „Знам да нас има“ и „Друмове су наша отаџбина“ Небојше Деветака; „Антологија српске поезије 1847-2000“ и „Прогнани Орфеји“ Ненада Грујичића; „Гласници невиђеног“ Дејана Благојевића; „Винопев“ Радомира Андрића, итд. Превођен је на енглески, пољски и словеначки језик. Живи у Новом Саду.

**Киша**

Кап по кап,  
Топот кише,  
Моје сузе,  
Тражиће  
Њене извајане  
Груди.  
Далеко од мене  
Изгубљена жена  
Стоји,  
Док јој киша  
Из мрких облака  
Беле руке  
Кваси.  
Тражиће спас  
На мојим грудима  
Умираће  
Окренута лицем  
Земљи.  
Беспомоћан стојим  
На киши,  
Док из земље  
Само њене руке  
Покајнички машу.

**Rain**

Drop by drop,  
Rainfall,  
My tears,  
Will search  
Her sculpted  
Breasts.  
Away from me,  
Lost woman  
Is standing.  
While the rain  
From dark clouds  
White hands  
Is soaking.  
She will seek salvation  
On my chest  
Dying,  
Facing the  
Ground.  
I stand helpless  
In the rain,  
While out of the ground  
Only her hands  
Remorsefully waving.

*Превела Јована Пешић*

**Тренутак**

У снегу прекривена  
 Душа топла зимује,  
 Од погледа скривена  
 У самоћи мирује.

У тмини светлост тражи  
 Дрхти, стење и чека,  
 Ко зрно младе ражи  
 У сенци кукурека.

Ваздухом реч промине  
 И леда носи знамен,  
 У предвечерје сине  
 Божанског огња пламен.

Ти тренуци небески  
 У лепоти слађени,  
 У звуцима су рески  
 Трептаји залеђени.

Па се у мени тада  
 Све време заустави,  
 Ал тиња само нада  
 У далеки свод  
 плави.

**A moment**

In the snow covered  
 The soul is warm in the winter,  
 From the view hidden  
 In solitude resting.

In darkness, searching for light  
 Shaking, roaring and waiting,  
 When the grain of the young rye  
 in the shadow of the helleborus.

The air passed the word  
 and the cool carries the famous,  
 In the evening shines  
 A divine fire flame.

These moments of heaven  
 In the beauty iced,  
 In the sounds are sharp  
 Frozen blinks.

So in me then  
 All of the time stops,  
 It just keeps hoping  
 In the far firmament of the blue.

*Превела Јована Пешић*

Бранислав Зубовић је песник који у свом стваралштву има две подједнаке теме: избеглиштво и бездомност. Обе теме су узроковане напуштањем родног града Тузле на почетку рата 1992. и песме о будућности у новом завичају у коме данас живи и ствара. Зубовић у својој поезији такође дотиче тему православља, веру и наду у којима проналази не само одговоре, већ је на прагу симболичких нити којима гради и садашњост.

Бранислав Зубовић пише за сензитивног читаоца, оног који је сачувао осетљивост за нијансу значења песничке речи и њихов домашај у савременом свету. Речи, речи, речи.... песник као да пише свој лични тестамент, са надом да он никада неће бити завршен.

Песме Бранислава Зубовића су другачије, поетски недоречене, доследне, малчице ишчашене, језички примамљиве, таман толико да измаме осмех, израз очуђења или да задрже читаоца на стиху, да га врате два три реда...

Маша Мијатовић, Филип Чапко,  
Вукашин Вујачић и Балша Лабудовић

# Александар Семакин

(1983)



Александар Семакин је рођен 1983. године у Врбасу. По завршетку Гимназије „Жарко Зрењанин“ у Врбасу, Семакин школовање наставља у Београду. Завршио је Факултет политичких наука, смер Међународни послови. Иако дипломирани политиколог, Семакин је у поезији оставио препознатљив траг. Године 2007. објавио је свој песнички првенац, збирку песама „Калемар“ за коју

је добио награду „Ратковићевић вечери“ и награду „Аладин Лукач“. Учесник је фестивала поезије у Бијелом Пољу, Врбасу и Зајечару.

## Ратар

Рођен сам после сетви  
 Песме ратара су утихнуле  
 а наместо њих моју вапај и плач.  
 Клице су се примале у земљу  
 а ја сам већ изникао  
 Као потомак гротла и утробе  
 да једном и сам постанем вулкан  
 који ће имати своју дубину.  
 И већ пред крај жетви  
 Када је звуке ратара одменила  
 свађа врана око преосталог зрневља  
 И ја сам дао свој први плод  
 изговарањем прве речи.  
 То су ми зрно позобале вране  
 и требало је још много пута преорати тло  
 док не научих да сачувам пожњевено.



Док не спознадох да сам ратар  
Кротитељ тла и заклету непријатељ врана.

### **Потрага**

Ведре су ноћи у последње време,  
само једну звезду више не виђам.  
Оне смо вечери  
обоје упрли прстима у ту звезду.  
Био нам је космос скучен  
и бесконачно много звезда мале.  
Посудили смо је да нам осветли пут,  
али смо је касније уредно вратили.  
Сада је упражњено једно место на ноћном небу  
и неосветљена једна љубав овде на земљи.  
Да нисмо пошли да тражимо ту звезду,  
не бисмо сазнали да месец има бразде.  
Нити да се светлост напаја из мрака,  
као што се реч рађа у тишини.  
Већ бисмо живели у тој тишини  
не знајући да она даје речи.  
И не рекавши никада ништа  
нестајали у муку, у мрак.

### **Обале**

Неки будући сметови.  
Неке нове стихије.  
Неће нам помоћи.  
Светлост ће се и даље преламати.  
Корита многих река пресушити.  
Бујице ће кренути  
да створе нове реке и потоке.  
А ми ћемо их другим именима звати.

Јер то и неће бити наше реке  
и ми ни једну обалу нећемо својатати.  
Наши ће мостови постати сувишни  
а наше барке заувек насукане.

Први сусрет са Семакиновом збирком песама КАЛЕМАР, наводи на потрагу за вишезначном употребом речи. Ко је заправо калемар? Да ли је то занат, наука или вештина. То нам личи на песника који у трагању ствара, вешто слаже речи, уобличава их, речи даље расту у стихове, а стихови у строфе и читаве песме... Песник кује стихове, језички их уобличава и има ту моћ да им удахне живот. Оне путују кроз време, у њима се препознајемо, кроз њих видимо, све знамо. Бујица речи води нас на разне обале живота, а ми трагамо и даље јерне можемо другачије... Овим песмама песник као да нас подсећа на то колико је човек немоћан пред законом природе. Показује носталгију, на неки начин тугу, за минулим временом, али прихвата своју садашњост. Схвата да не може да побегне из зачараног круга који се зове живот, који понекад уме да буде суров. Описује свету рађање, плач, спознаје да је кротитељ тла у песми „Ратар“. Описује будућност нове реке и токове у песми „Обале“, живот који ће тећи без нас. У песми „Потрага“ описује гашење звезде која симболизује неку давно изгубљену љубав за којом песник жали. Наводи нас да размислимо шта покреће бујицу реке, где се светлост напаја изашто се звезде гасе? Сваки наредни читалац у овој збирци може да пронађе неки њему близак део који говори о ономе што је и он проживео. Збирка није превелика по обиму песама, али у себи окупља велики број квалитетних песама које чине складну целину.

Анастасија Копривица и Милана Кулић

## Снежана Радојевић (рођена Зарубица)

(1961)



Рођена је 1961. у Кули. Завршила Филозофски факултет у Београду (дипл. андрагог). Ради као професор енглеског језика у Кули. Мајка је четворо деце. Објављивала је поезију у заједничким збиркама поезије, зборницама, часописима, књижевним новинама и др. Добитник је више награда на књижевним конкурсима и фестивалима, а на XX

Међународном конкурсима „Златни песнички прстен“, Суботица 2009. Награђена је за најбољу модерну песму (Времплов).

Члан је СКОР-а Београд и Књижевно-ликовног клуба „Стазе“, Кула.

### У сугласју

У том складу који лепо и свирепо брани трн  
 где путена и танана усред дана што је стао  
 под бехаром што је пао и још пада  
 обгрљена дивљом наном око струка која јесте твоја рука  
 сва се сливам у блаженства примитивног савршенства  
 самониклог шибља жбуња  
 и од ида па до ега заглављена ко запрега усред јарка  
 кад спомињем сунца жарка  
 и отета отимам се да те сазнам несазнана  
 да ме читаш да те пишем  
 Међу трњем и растињем без пелцера и калема  
 ја те питам изведеног из харема  
 где су сада све те ине што су ми се причиниле  
 док дирамо плитку стому што упија ока сузу  
 и сопствене силуете кад пуштамо на алате неседлане

у галопе  
и чекамо да се врате у кошуљу и у блузу

### **Напуштена кућа**

У усамљену кућу на брду улази празан пут  
Стиснута у наду тврду  
забодена у тишину  
моли ветар да са кваке крадом брише паучину

Једнога дана угледа кућа лице јој драго  
Од силне радости димњак испружи руке  
закорачише врата  
прозор надиже дреку  
и сва се кућа нагну шкрипава према  
човеку  
који зачуђен стаде  
Од старха изгуби рану  
Окрену се на другу страну  
и нестала путем к'о дим

Стара кућа још увек лута светом за њим

### **Хоћу то срце јунака**

У долини од до  
за сва за у којој оста  
све моје мало  
сва моја доста  
ја сам ти ветре  
харфе дирала  
јесам псовала сам те  
и у црвене ешарпе скупљала тобом разнету цваст  
Нећеш ваљда због тога од мојих костију да правиш свирала

Молим ти шуме зимзелене  
да пресаде борове у моје вене  
да њима стојим испред госта  
што седи у мојој малој соби  
велик као столетни храст

У СУГЛАСЈУ: Песма говори о љубавном заносу, примитивном савршенству и чежњи да се оно врати.

НАПУШТЕНА КУЋА: Усамљена кућа на врх брда најзад дочека драго лице да обрише паучину са кваке. Човек зачуђен нестаде као дим и остави кућу да чезне за њим.

ХОЋУ ТО СРЦЕ У ЈУНАКА: Јуначко срце моли за опрост шуме зимзелене да га очврсне у свакој ситуацији као столетни храст

Јелена Иван, Богданка Шарић и Александра Раонић

## Зоран Ђерић

(1960)

Рођен је 22. јуна 1960. године у Бачком Добром Пољу, где је завршио основну школу, 1974. године. Гимназију „Жарко Зрењанин“ завршио је у Врбасу, 1979. године. Исте године је уписао Филозофски факултет у Новом Саду, Одсек за југословенску и светску књижевност. Током студија био је главни и одговорни уредник књижевног листа „То јест“. Дипломирао је 1983. године. На истом Факултету завршио је и постдипломске студије из компаративне књижевности, магистрирао радом „Поезија Данила Киша и Владимира Набокова“, а потом и докторирао („Дом и бездомност у поезији 20. века, на примеру руских, пољских и српских емигрантских песника“). Од 1983. године је запослен у „Гласу омладине“, као уредник културе. Од 1988. управник, а потом и драматург Позоришта младих у Новом Саду. Од 1993. Године уредник издавачке делатности Културни центар у Новом Саду, као и уредник говорних програма. Од 1995. године до 2000. главни и одговорни уредник часописа „Поља“. Од 2000. до 2004. лектор за српски језик на Универзитету у Лођу, Пољска. Покренуо је и уређивао електронски часопис за славистику, СЛ (Slawistyka Lodzka). Од 2005. гостујући професор на Универзитету у Бања Луци (најпре на Филозофском факултету, потом на Академији уметности). Од 2006. до 2012. директор Позоришта младих. Од 2013. године главни и одговорни уредник часописа за позоришну уметност „Сцена“. Од јула 2015. до јула 2016. помоћник директора Стеријиног позорја. Од јула 2016. године вршилац дужности управника Српског народног позоришта у Новом Саду. Године 2018, постављен на место управника Српског народног позоришта. Поезија му је превођена на: енглески, француски, руски, пољски, словачки, мађарски, бугарски, румунски, словеначки и македонски језик. Објављивана у антологијама у земљи и иностранству. Учествовао је на међународним књижевним (песничким) фестивалима у Русији, Пољској, Мађарској, Бугарској и Србији.



## Поезија

- Талог (1983);
- Зглоб (1985);
- Унутрашња обележја (1990);
- Сестра: књига о инцесту (1992);
- Одушак: химноде (1994);
- „Voglio dimenticare tutto“ : изабране песме на италијанском језику (2001);
- Аз бо виде: азбучне молитве (2002);
- Наталожено: изабране и нове песме (2007);
- Блато: документарсне песме (2011)
- Чарнок: песничка монографија (2015)...

## Награде

- Бранкова награда (1981)
- Побеђује на Фестивалу поезије младих у Врбасу (1982)
- Награда „Млада Струга“ (1983)
- Печат вароши сремскокарловачке (1983)
- Награда „Павле Марковић Адамов“ (1996)
- Награда ДКВ за превод године (2006)
- Награда ДКВ за књигу године (2015)
- Награда „Ђура Јакшић“ (2015)

## Ипсе

Да ли умам да се сакријем  
и сачувам? Бој да бијем  
сам себе и у себи.

Поверићу само теби  
ни сам не знам, нит разумем  
да ли могу, да ли умам  
и шта јесам, шта бих био,  
Кад не пишем, тог се бојим,  
Престаћу и да постојим.

**Као створени за уживање**

у врту смо прободени наги за кроки – Матис, за сан – Ђорђоне  
у теби је празна вера, страх и дојка Леонардове "Мадоне Лите"  
од пакла И грехова у великој тамној мрљи (или је то ноћ)  
не бој се зла, препусти се можеш сама да изабереш своје место.  
љубави, као Шагал, онај  
који је на селу, до кога  
допире топло млеко  
И мук крава, зној сеоских  
девојака – у очима крупним  
мекет, носталгија, поетичност и лиризам  
и куће су наопаке и људи су наопаки  
препустимо се ливади, чистим  
бојама, приправним за портрет, фигуре  
или акт, пре пејзаж него мртву природу  
без проблема волумена, проблема светла  
и сене  
психичкој конструкцији нашег талента  
шта највише одговара:  
цртеж, графика, слика или кип?  
јесмо ли права, правилна, оку угодна мера?  
мојем би ритму одговарао Ван Гог,  
Гоген твој уву и грудима

**Наслон за руку**

Рано је умрла идеална љубав  
(ах, Беатриче од папира, раскалшна! ),  
рано су спојена три врчића, хлеб и  
вино со И кључ у рукама гостијућег  
- надушак.



Упознат са својим  
местом, зачињену белим  
луком  
кусам  
своју чорбу ( тужна песма, предрага).

Већ прво поглавље – хроника скандала,  
компас, без кога се не може – гробље.  
Тек два новчића око нагодбе И већ је то  
наслада – демони у истраживању, двоцев.

Већ три заштитника (слатко и прељубазно)  
а не радим ништа са запрекама – заплениво.  
Дарован, по оружју, испљувку из плуца,  
сваки мој зглоб, иако настран – родио је  
сина (речитог), ситну оштрицу по  
лутајућим  
срцима.

Дакле, да ли ме љуби (er liebt mich)  
или куса злу крв,  
наследницу исквареног, занесењака  
бескрајног?

Песник нам кроз стихове указује на чињеницу да поезија представља сажимање жељеног и доживљеног. Песма представља језгро свега и она је истовремено време прошло, садашње и будуће. Путуюћи просторствима Ђерићевог поетског простора, проналазимо сликаре, ликове из књижевности, слатке муке на које наводи љубав, рецепта нема, зачина је много, али остају само питања.... Песник као да путује кроз свевремени простор и као да нам открива велику тајну: поезија је спој свих уметности. У стиховима је уочљива сведеност, референтност, отуђеност. Богате семантичким дискурсом и емоцијама, шкрте у тропима, песме Зорана

Ђерића исијавају једну нову осећајност, ухваћену погледом са стране; оштрооким и благим. Углавном су то тренуци мира драгоцено отети из гунгуле. Песме, иако на први поглед делују засебне, оне су недељиве јер су потекле из истог извора, само што су се рукавци поетских слика разгранавали онако како је водила рука песника. Препознатљив и јак глас песника понекад збуни читаоца, кад не пишем, тог се бојим... Зато песник као митски крадљивац ватре без страха силази у тамне просторе да тамо открије лепоту за којом се од настанка света трага. Открива речи и чини да читалац осети радост пред врелом поезије. И пише, живи, ал сасвим!

Ана Гужвица

## Војислав Кнежевић

(1949)

Војислав Кнежевић рођен је 10. фебруара 1949. године у Бачком Добром Пољу, где и данас живи. Поезију објављује у књижевним листовима, ревијама и часописима. Аутор је збирки песама: Исти нож (1978 ), Глава у торби (1987) ,Земљомер (1983), Пре/парирање” (1987) Добитник је награда: „Мак Диздар” за 1978. Годину, „Стеван Сремац” за 1983. Годину. Члан је Друштва књижевника Војводине.



### Рвачи

Твој сам Бог  
 Шапућу један другом  
 И добро се држе  
 стежу  
 Претпостављам  
 струњачу испод ногу  
 може извући  
 само Јаков

син Исаков  
 и Ребекин  
 њега у овом тренутку  
 официјелни спикер  
 као врховног  
 судију  
 најављује.

**Опасни снови**

Била је на великој планини  
на бистром извору  
у танкој белој хаљини  
дуге и расплетене косе  
и ноћас се спавач  
у колу вила обрео  
дуго и предуго  
ходајући на рукама  
наказна стопала  
звезде су виделе  
и месец по коме се  
друкчије пешачи.

**О гнежђењу**

Сан је истина  
наставља се  
као прекинута нит  
у предионици преко пута  
узлом будних И ревноских  
за свако наличје сутра  
и лице ако треба  
између човека И Бога  
сваких 500 година је  
врео пепео  
права спона  
смрт и буђење  
вечне птице  
ту престаје дисање  
које ће потрајати  
за све време лежања

на јајима феникс кокоши  
златне гнездилице  
чију опекотину  
плик  
већ видим на грудима  
у себи  
где прашину дижем.

### **Балкан и пркос**

Балкан  
балкон Европе  
украшен је  
саксијама  
одбаченим шлемовима  
у једном  
другом  
и трећем рату

у њима цвета  
пркос – мешавина боја  
(*portulaca grandiflora hook*)  
цвет који воли камењар  
и сунце  
и који и не исказује

посебну негу  
напротив  
својски  
усправља се.

Војислав Кнежевић своју песму води са изванредним осећајем за ритам. Песме су кратке и убојите. Он погађа у циљ који је одредио свом снагом редукованог језика, а истовремено песма због своје слојевитости не делује банално и директно. Свака песма има спектар асоцијативних веза, згуснуте метафоре где се осећају и иронијски наноси до сарказма, па је предмет певања изложен жестокој осуди. Све је дуго смишљено и постављено на своје место, песник је знао шта хоће и то је остварио.

Ана Гужвица

## Светислав Петровић

Светислав-Бата Петровић, рођен у Андрићевој години. Детињство је провео у свом родном месту, Змајеву. Прву песму написао у десетој години инспирисан смрћу оца. Завршио непостојећу Југословенску књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду. Авантуриста духа и животни сваштар. Као писац сазревао под утицајем уклетих стваралаца (модерниста). Петровић се низ година бави организовањем забавно-модерних програма и рок концерата. Тренутно живи и ради у родном месту. Књигу коју пише, посвећује мајци, брату и свима које воли. Захваљује се Богу на стрпљењу. Ова збирка настаје као плод дубоке петнаестогодишње контемплације о себи, животу и другима. Његови стихови имају укус „туге“, „бола“ и „поноса“, свега оног животног, где се проналази већи број читалаца. Тако читалац, постепено увучен, спознаје све дубље истине, страве и ужаса.



### У ковчегу без сна

„Кад ме не буде више“ „Са друге стране“

И неће ме бити више Отићи, побећи, нестати,  
кад усне забораве да љубе запалити сумњу и  
и говор тела утихне. пепео за собом бацити.

Заборавити Љубав

Кад постанем земља, другарство и смрт,  
кад постанем небо, мир потражити на другој страни  
неће ме више бити далеко од очију и срца  
за тебе. тамо где нема осмеха  
суза и имена.

И сви ће неким својим Што даље у даљину,  
путем ићи, што брже кроз време,

ти и ја остаћемо без трагова, што пре у заборав.  
без речи и уздаха. Отићи, побећи, нестати,  
сам у свом царству  
Нико те неће волети, у свом мраку бесконачног.

кад ме не буде више,  
остаће само траг пепела  
топлог јутра у твом уздисају.

### **Отићи**

Једном мораш да одеш, пре или касније  
да извадиш срце и подаш га Сунцу.  
Једном мораш да оставиш своје пријатеље  
и кажеш себи збогом;  
да оставиш свој недосањани врт  
и винеш се ка Свемогућем.  
Знам, тешко је бизи краљ  
у царству сенки,  
у наручју тишине.  
Смрт је Љубав и  
Врата су отворена,  
Пут води на другу страну бола.

Ања Лакушић



## Ласло Киш

Змајевачки песник, Ласло Киш из обичног живота неважних ствари и стања ствара песме, а то су, признаћете, одлике мајстора песничког језика. Дескриптиван је, залази у скривене кутке природе, диви се новембарским кишама, љубав упија очима. Он ствара лепе песничке слике, лако препознатљиве. Можда су оне кад-тад недоречене и недовршене, али су зато искрене. Зато и носе аутобиографски печат. Мајстор је супротност и сентенције. Осећајан је и веома скроман. Поред књижевног стваралаштва, у слободно време воли да фотографише приредбе, турнире, празничне обичаје који се практикују у селу. Основно образовање стекао је баш у Змајеву, док је средњу школу завршио у Новом Саду. Слободно време такође воли да проводи играјући шах са пријатељима.



### Судбина

Изборана,  
Крхка  
у собичку  
крај фурунице,  
оронула, без смешка  
малаксала,  
временом прегажена  
скрхана заспа  
у неповрат оде.

### Не буди смешна

Утони у стварност  
осврни се  
у живот зарони

не буди смешна  
младости  
не пркоси  
и она  
временом бреди  
не буди смешна  
потрчи у јутро живота  
клица старости  
у нама ниче  
освету спрема  
не буди смешна.

Don't be ridiculous  
Immerse in reality  
Turn around  
Dive in life  
Don't be ridiculous  
Youth  
Don't defy  
And it  
Fades with time  
Run into morning of life  
Germ of old-age  
Comes up inside of us  
Preparing a revenge  
Don't be ridiculous.

*превео Василије Вучетић*

### **Постанак**

На камену се родио  
по камену ходио,  
живот му посветио  
као  
камен дроблио  
под стопом  
ницале траве  
и би човек,  
и би душа.

Ања Лакушић

## Јелена Зарубица

Јелена Зарубица (рођена Ђођић) живи у Кули. Студије организације рада завршила је у Новом Саду. Објавила је две самосталне збирке поезије: „Немире своје мерим“, Заједница књижевних клубова Србије, Београд 1982. и „Мисао ми пада зоре“, Српска књига, Рума 2009. Заступљена је у више заједничких збирки поезије, Антологији новијег српског песништва коју је приредио Перо Зубац у издању Српска књига, Рума 2009. Алманаху Јесењин, Београд 2011. и многим часописима, зборницама, књижевним новинама. Члан је више књижевних удружења. Добитник је награда на књижевним конкурсима и међународним фестивалима поезије: Месец књиге 11 општина Бачке, Кула 1980., 1981., 1982. Врашко перо, Вршац 2008. и првих награда: Песничке руковети, Неготин 2009. Моравске мајне, Ђуприја 2010. Златни песнички прстен, Суботица 2010. и 2011. Диплому Поема Примус доделио јој је КК „Мирко Бањевић“, Параћин 2010. Повремено пише приче и афоризме. Осим учешћа на многим међународним конкурсима поезије и песничким маратонима, на којима је освајала безброј награда, нарочито првих, Јелена активно учествује у књижевним сусретима по целој Србији. Један је од оснивача књижевно-ликовног клуба „Стазе“ у Кули, који постоји 40 година.



### **Chicago Toronto Hanover Paris**

на све стране расули смо скуте  
 све нас мање  
 све је тање  
 куда носиш наше стопе туђи путе  
 кад мало туге на сто падне  
 као труба лебди јека  
 до далека

надамо се  
вратиће се лет голуба

### **Chicago Toronto Hanover Paris**

We scattered the skirts on all sides  
Less of us  
It is all thinner  
Where are you carrying our paces foresgner's way?  
Whem a little sadness falls on the table  
Like a trumpet echo floats  
Far away  
We hope  
The flight of birds will return

*превео Стефан Копривица*

### **Батргам по земљи**

чини се да слушам слагање векова раст празнине и раст из празнине смене свега  
питају ме мисли колико доле има робља  
где ли је корак под којим још нису и те шуме колико су пута израстале из  
срушених кућа  
можда манастира камена и гробља и беспућа  
колико су пута била пут сви облици колико се пута губе један у другом  
(удаљавам ту метаморфозу а све више урањам у њу)  
где се депонују толике љубави могу ли прорасти или трају изнад земље у  
бесмртном као Феникс из пепела и плав духа што се безвремене у  
свим просторима као спона усаглашена и часна  
земљо света колико ћеш пута гасити лепоту и  
колико пута узвраћати плодом да никад се не може побећи животу  
шта ли ћеш порасте из мојега скута сви облици колико ће пута расти један из  
другог

**Смех са класа**

пршт у земљи чујем кад сунцокрет расте и булка ме боји  
чекам да ми зрна у прегршти наспе дланови забриде  
белина изданка упира у табан да прорастем и ја кроз зелена поља у  
замотај ружа и белину зова пчеле да ме зује  
замедила и ја кроз вреже лоза  
у врхове багремова да напојим коса  
пропевала и ја  
спотичем се боса о древно завођење лептирова  
бубри тишина да распукне све што има на испруженим просторима  
житомет почиње уз песму ратара  
пуцају махуне  
сунце зрна дочекује  
пуца смех са класа  
злато се таласа  
отвориле шкољке бисер Паноније зажуteo плод зелене да пошаље у мелеме

има доста пресипа се  
пена маслачака све сребром окупа  
плешем са птицама по стаклу равнице  
мрсимо јој жита  
па шта ако отимају зрна  
та благодет припада и њима  
мирише погача  
разлива се уље  
развлачи се тесто  
бели корен слади слана поља  
меси вода с доста јода  
пеци једи колико ти воља

Замислите слан ваздух и природу, кроз фатаморгану, преламање, клецање, горе у чистини неба... Све то је тек уводна слика која отвара песнички круг Јелене

Зарубице. есникиња кроз форму слободног Стиха као да тка мисли о лепоти, о болу и надањима, о изгубљеним сновима, о недовршеним причама и љубавима, о прошлим временима која се осећају кроз мирис дуња... Из неког кутка, у заветрини, рађају се чујне слике, ори се смех са класа, чује се молитва... молитва која кроз реч повезује векове и човека са човеком, људе са планетом Земљом, зору са сунцем. Та молитва блажи бол, блажи недостајање и разочарење. Јелена Зарубица је својим песмама пролетела кроз лична превирања и питања, дотакла црвени косовски божур, удахнула Острог, помиловала планету и поново слетела на панонску равницу. Она бди над над својим и над туђим болом, она прати стопе оних који одлазе у Чикаго, Торонто, Хановер и Париз и види да нас је све мање, чује тугу која одјекује са кућног прага и нада се да ће се тај лет у туђину преокренути и да ће голубови-печалбари поново потражити своје гнездо. И када говори о личном, као у песми *ранта rei*, песникиња уплиће у своје стихове Земљу имисао о пролазности, али и мисао о новом животу који се рађа из земље и који вековима циркулише: јер све се мења, све тече и све пролази... Она јасно види да је земаљски живот пролазан, али код ње због тог сазнања нема страха, остаје само питање: Шта ли ће изникнути из њеног скута кад ње више не буде и кад се буде стопила са земљом. Та повезаност са земљом, са Панонијом, избија у песми смех са класа у којој се чује прштање земље док сунцокрет расте, виде се пуни дланови зрелог жита, „сунце зрна дочекује пуца смех са класа”, прелива зажуतेо плод, „има доста пресипа се”. Ове речи као да су потекле из свих паорских грла и надања и разлиле се по песми као чиста радост коју песникиња исконски осећа. Ова везаност за земљу је наслеђена од предака који су као Антеј црпели своју снагу из ње, њој се радовали и за њу и од ње живели.

Теодора Милеуснић, Анђела Шестак и Милица Јовановић

## Боро Латиновић

(1953)

Рођен је 1953. године у селу Пећи у Босни и Херцеговини од оца Сава и мајке Љубе. Као дечак волео је читање и књиге. Од 1959. године живи у Кули и један је од најпризнатијих кулских књижевника. Оснивач је прве и јединствене библиотеке за јапанску древну књижевност на Балакану, „Мацуо Башо“ 1986. године. Био је главни и одговорни уредник два часописа „Лептир“ и „Пупољак“. Такође је оснивач књижевне заједнице „Сана“ у Кули. Пише песме, прозу, хаику, сатиру, минијатуре и књижевну критику. Више пута је награђиван за свој књижевни рад и песме су му превођене на више страних језика. Члан је многих књижевних удружења широм Србије: Матице српске, Удружења књижевника Србије, Војводине, Удружења новинара Србије... Поред писања радо се бавио новинарством. Књиге: Крчевине (1979), Цветњак (1981), Портрет, мозаик (1985), Прољетни цвет (1987), Стиховна историја (1988), Аутопортрет (1989), Булка у пољу (1989), Спиралне степенице (1991), У вртлогу реке (1995), Замак пацова (2007), Сплав плови реком (2007).



### Споменар

У албуму

Тражим твоју слику

Која није

Изгубила боју.

### Лик

Пред очима мојим

лик

У сваком пролазнику

Што промиче низ улицу

На плочнику

Јасне твоје стопе.



**Кућа**

Стојим на прагу  
Родне куће  
Обрушене зидине  
Желим да их озидам  
Не смем  
Био сам мали  
Не сећам се  
Да питам људе  
Страх ме  
Погрешно ће рећи  
Па ћу читав живот  
Провести  
У лажној кући.

СПОМЕНАР – Боро Латинковић у овом катрену изражава своју непрежаљену љубав према једној жени у коју се разочарао. То разочарење он пореди са црно-белом сликом. Са њом су отишла и сва његова сећања која сад оживљава гледајући слике у споменару . песма је љубавна и реплексивна.

ЛИК – у овој песми песник пати за љубављу. Слику своје вољене види у свима око себе и нада се да ће је некада срести. Њен лик остао је урезан у његово памћење. Ово је реплексивна и љубавна песма као и већина Латинковићевих песама. Писана је као строфа од шест стихова, секстрина, и убраја се у хаику поезију.

КУЋА – песма од тринаест стихова која говори о страху од лажи, јер је све изгубио и боји се да се то не догоди поново. Он жели да обнови кућу и живот али се боји од реакције људи, мржње и предрасуда. Враћа се у свој родни крај. Ово повезујемо са чињеницом да Латинковић није рођен у Кули, него је ту избегао као дете са породицом. Љубав према родном месту и родној кући. Песма је рефлексивна.

Тања Симић и Мирослава Мусић

# Драгомила Дурутовић

(1937)

Драгомила Дурутовић је рођена 25. септембра 1937. године у селу Борковићи, општина Плужине, Црна Гора. Завршила је Вишу педагошку школу у Београду, смер српскохрватски и језик и књижевност. Своје песме је објављивала по многим листовима и часописима и песничким зборницама. Ово је њена прва објављена књига, а у припреми је и збирка песама "Грешница". Живи и ствара у Кули.

## Зимска ноћ

Месец се сакрио за скуте облака,  
Па стидљиво вири, ко плашљиво дете,  
а прозрачно бела измаглица лака,  
по дрвећу чипке хладним дахом плете.  
Полуслепа окна са маглом се љубе.  
Бат ретких корака тишину рањава.  
Снег у ноћи беле показује зубе.  
На трен се измире и снови и јава.  
Само стари звоник својим реским звуком  
Пресече белину и тежину ноћи.  
Онда све замукне неким тешким муком,  
мислиш нова зора никад неће доћи.  
Гледа месец земљу својим мутним оком.  
Под пољупцем ветра дрвеће се њише.  
А у неком миру нестварно дубоком  
Зимска ноћ леденим уздахом уздише.  
„Све што много боли“  
Све што је лепо на те ме подсећа.  
Све што много боли везује се за те.  
Схватам како може да заболи срећа,  
Док се врела суза сја на месечини.

Све ове улице, којим сад пролазим,  
Гледају ме туђе, а мени се чини  
Да тешким кораком по звездама газим,  
Док се врела суза сја на месечини.  
Свака грана липе, високи платани,  
Гледају ме хладно, док ме суза гуши,  
Али ја осећам да су прошли дани  
Уклесани болом у рањеној души.  
Ма где да се нађем, носим тебе у себи

Као бол и сузу, као нешто свето.  
Ни за шта не свету, ја те дала не би,  
Јер си моја зима, пролеће и лето.  
За те је везано све што много боли.  
Све што има вредност са тобом не пореди.  
За те је везано што се много воли.  
Због те болне среће још живети вреди.

### **Не живим**

Не чудим се ничем више.  
Ништа више ме не боли.  
У души су само кише.  
Срце никога не воли.  
Бесмисао све је сада.  
Све ми тугом сада гори.  
И последња звезда пада.  
Прошлост више не говори.  
Дани, месеци се нижу.  
Време тече својим током.  
Таме језици ме лижу.  
И угаслим твојим оком.

Не познајем себе више.  
Ничем више се не дивим.  
Не осећам буре, кише.  
Ја у ствари и не живим.

Прва песничка импресија коју препознајемо у ковчегу песама „Несанице“, Драгомиле Дурутовић је исповедање, искреност. Увиђамо једну песникињину истинску инспирацију која нам помаже у преживљавању свега чега се ова поезија дотакне. У свакој песми уочавамо интиму која је преточена у мотив самоће, као и отуђености од света, носталгију, тугу и болно сећања на прошле дане и љубави. Рећи ћете да су ово учестале песничке теме, које су у свим временима присутне у поезији. Истина, али кроз поезију Драгомиле Дурутовић шетња кроз стихове, без обзира на сетан тон, читаоца држи будним и занатижељним да шетња крај стихова буде што дужа, а корак све спорији и...тиши. Зато, обуците капутић, добро угрејте дланове, изађите на улици, пођите некој старој успомени и оживите сећање, рецитијте стихове...

Мотиви празнине и отуђености, чести су у савременој поезији, могу пронаћи у следећим стиховима:

*„Гране тугом машу и ветром певају,  
маском пролазника улица се смеје,  
наше драге стазе празнином зевају,  
питајући за смех: Где је, где је, где је “.*

### **Не могох побећи**

Често се огрнем тамним врелом ноћи  
па пођем у сусрет некој успомени  
и причам без речи у глувој самоћи  
с драгим ликовима што живе у мени

**Увек сама**

Кажу да је без љубави, сваки човек увек на губитку. Љубав, као најчешћа песничка инспирација, представља један од највећих мотива ових песама. Песникиња ће рећи о љубави:

*„Ма где да се нађем носим те у себи као бол и сузу, као нешто свето“*

*„Све што много боли“*

У песми „Све што много боли“ песникиња изражава тугу и носталгију према њеној старој љубави коју носи са собом као нешто свето.

Мотив љубави се изражава иу следећем стиху:

*„Памтим своју срећу док те очекујем, памтим те душом и памтим те телом“*

Песме у овој збирци су веома емотивне и ретко кога могу оставити равнодушним.

Ања Ковачевић, Дуња Симуновић и Лена Жарковић

## Милан Мрдаљ

(1946)

*„Милан Мрдаљ већ деценијама истрајава у списатељској мисији иза које стоје високи литерарни домети, најпре у песничком, али и у прозном и драмском стваралаштву за децу.“ (Дејан Алексић)*



Милан Мрдаљ (Мрђа) рођен је 13. септембра 1946. године, у месту Ервеник у близини Книна (далматинска Буковица). Наш песник је рођен је као девето дете у породици „која је у селу била најмногобројнија, али и најбогатија – у сиромашву“. Своју прву песму написао је са тринаест година и објавио је у школском листу „Искре“. Прва књига, под називом „Јецаји“, објављена је 1967. године. Оженио је Лепосаву са којом има два сина: Мирослава и Срђана. Са песмама и причама заступљен је у више заједничких књига, збирка и антологија, а радови су му превођени на енглески, руски, мађарски, бугарски и македонски језик. Добитник је награде Секретеријата за информисање Хрватске, Зраци културе, Вукови ластари, Јединство, Стражилово, Коста Абрашевић, Драган Радуловић (Златна стаза), Војислав Илић Млађи, Брана Цветковић... Многе песме Милана Мрдаља за децу су и компоноване. Оснивач је књижевног клуба „Крчевине“ и Фестивала песника за децу „Булка“ у Црвенки. Члан је друштва књижевника Војводине и Удружења књижевника Црбије. Живи и ради у Црвенки.

Објавио је следеће књиге:

- „Јецаји“ (песме), 1967;
- „Остало лебди у ваздуху“ (песме), 1977;
- „Док ово говорим“ (поема), 1980;
- „Да се не заборави“ (поеме), 1982
- „Зар није тако“ (песме за децу), 1984;
- „Пролазна кућа“ (песме), 1986;

- „Ружа ветрова“ (хаику), 1989;  
 „Ма немој“ (приче за децу); 1991;  
 „Одједном крила“ (песме за децу), 1993;  
 „Господин распуст“ (песме за децу), 1994;  
 „Месечина душе“ (хаику), 1995;  
 „Дај ми мало“ (песме за децу), 1997;  
 „Медаљони лета“ (песме за децу); 1999:  
 „Тарзан на стражилову“ (приче за децу), 2001;  
 „Чекајући пролеће“ (песме за децу); 2003, 2008;  
 „Упапирном кланцу“ (песме), 2005;  
 „Лето школе закључало“ (песме за децу), 2007;  
 „Тата пере судове“ (песме за децу и родитеље), 2010;  
 „Минулих заблуда сјај“ (изабране и нове песме), 2011;  
 „Три шаке прича“ (приче за децу и младе), 2011;  
 „Дуле Бубоња“ (роман за младе), 2012;  
 „Волим маму навијам за тату“ (песме за децу), 2013;  
 „Оловка веселог срца“ (изабране и нове песме за децу), 2015;  
 „Читај поново не спавам“ (приче за децу), 2016;  
 „Облутак радости“ (песме за децу), 2017.

Драмски текстови за децу:

- „Од свих школа и заната најлепше је бити тата“ (најбоља позоришна представа у целини на „Мајским играма“ у Бечеју 1977);  
 „Дом за вучиће“ (на Републичком фестивалу драмског стваралаштва деце Србије у Бечеју 2003. на „Мајским играма“ најбоља позоришна представа у целини)  
 „Дан кад се Црвенка заљубила“ (бајка за извођење)  
 „Милан Мрдаљ је песник по вокацији. А то значи да он СОБОМ носи лирски глас „дечјег сензибилитета“, реч свеколике лирске интонације, слово „баш за свет о коме пише“, и реч која се у песми „дотиче и младих и одраслих“

Пишући поезију без амбиција да буде екстравагантан у стиху, стилу и одабору тема и мотива, Мрдаљ је истински „дечји песник“.

*"Данас је Милан Мрдаљ Мрђа потврђени поета српске поезије живота, деце, младих и одраслих. Нема сумње, да ће овакав песник ЖИВЕТИ у духу и слуху својих читалаца...И нема сумње, да ће његова реч бити запамћена."*

*(Воја Марјановић, 2009.)*

### **Учитељица**

На почетку  
школског пута  
светли једна  
звезда плава,  
не да ћаку  
да залута,  
ка знању  
га усмерава.  
У тој звезди  
плетеница,  
пуна златних  
именица:  
пазитељица  
чуватељица  
читатељица  
писатељица  
рачунотељица  
причатељица  
љубитељица  
мудритељица  
свезнатељица  
срећотелица  
маштотељица  
бранитељица  
дружитељица



градитељица  
водитељица  
родитељица  
Пуна жеља  
и жељица  
драго биће -  
УЧИТЕЉИЦА!  
И на крају  
школског пута  
кад „бубања“  
нема више,  
ОНА, као  
дуња жута  
у сећању  
замирише.

### **Све због руже**

Јауче деда  
као да га даве,  
бака му иглом  
трн из прста вади,  
соколим деду:  
„Не дај се лаве,  
стизни зубе  
бака зна шта ради!“  
Брани се деда:  
„Шта те спопало,  
ко се још, обичне  
игле плаши,  
стиснућу зубе,

додај ми зубало,  
ено га тамо,  
на столу, у чаши.“

### **Махните неком**

Лепо је кад махне ти неко  
срцу посебно драг,  
од тебе уздах далеко  
а пожељан ко с торте шлаг.  
А још је лепше кад та рука,  
тај замах љубичаст,  
на длан ти падне као јабука  
кад осетиш њену сласт.  
Рука у руци је почетак  
малих и великих тајни  
за тај додир би сав иметак  
дали да буде трајни.  
Од памтивека се махало  
бићима које волимо  
и на облацима среће јахало,  
зато махати – изволимо.

Тина Ђаковић и Владица Кљајић

# Петко Зорић

(1939)



Петко Зорић је песник, спортски радник, наставник, афористичар, сатиричар и режисер. Организатор је спортске рекреације у Црвенки. За самопрекоран рад и организаторске у свим масовним облицима физичке културе; како у раду са млађим узрастима као педагог, тако и ваннаставним активностима које су школи, у којој је радио, донеле низ спортских диплома и медаља. Заслужан је за развој

спортске културе и рекреације у Црвенки, али и шире. Један је од организатора школске олимпијаде и обуке пливања. Организатор је низа такмичарских активности на нивоу општине, покрајине и зоне. Оснивач је атлетског клуба у Црвенки.

Објавио је књигу песама „Пернате гране“ и „Ваљда није касно“. Режирао је: „Снове о љуљашци“, „Играчке од речи“, „Из мене птице лете“, „Зебец“. Заступљен је у неколико заједничких књига. Добио је награде за стваралаштво и рад: Зраци културе и Спартакова награда. Збирка „Ваљда није касно“(1939) је својеврсна галаксија са мноштвом звездица постојања и опстајања, а усред ње је песник-попут средишта, хелиоса. Ако бисмо, на основу песама у овој збирци покушали да дефинишемо Зорићеву поетику, онда бисмо дошли до следећег: све је у близини и све у даљини, штавише и у бесконачној удаљености.

## ...КЊИЗИ

Немам никакву идеју  
Нити било који разлог  
Којим бих себе оправдао  
Што сам те напустио?

Ти једина све знаш  
Корачала си кроз све перспективе  
Незауостављиво ишла напред  
И за собом просипала истину?

Покушавам да се хвалим  
 Да сам ти се вратио  
 А у ствари никад нисам  
 Ни одлазио од тебе?  
 Ходати кроз прошлост;  
 Разгрлити садашњост,  
 забринутости,  
 Пробијати се према будућности,  
 Немогуће је без тебе?

### ...сузама

Сада када сам у озбиљним годинама  
 Осећам да сте заједно са мном стариле  
 Па тако ово сећање почињем од краја  
 А не од почетка када су потекле.

Давно је било када сте из мене кренуле  
 А ја покушавао да вас не пустим  
 И страшно узалудно вас брисао  
 А ви увек и све јаче и јаче низ образ.  
 Има вас и радосница али све ређе

Горке сте осећан то на уснама  
 Јер све чешће силазите, клизате течете  
 Низ браду, душу тело...

### ....нади

За некога си мислена именица  
 За некога непознати појам

За некога очекивана стварност  
 За некога стално присутна.

За мене си све ово и још пуно тога

Теби су сва годишња доба  
 Једнако истинита- и лоша и Добра  
 Издржаваш и топлоту и хладноћу,  
 Нерањива си и безболна си?

Остајеш једини сапутник  
 Мојој самоћи, мојој

Лек над лековима,  
 Још само да те имам довољно?

Кажу да сте најчистија људска вода  
 У којој се човек купа ван своје воље  
 А капи су нам различите, сјајне  
 Па вас понекад и нехотице пијемо.

Извирите и из слепих очију  
 О, боже, каква ваша дрскост влада  
 Када решите да кренете на слободу  
 Немате бране која ће вас зауставити.  
 После свега обоје смо свесни

Да вас нико у мене не усели  
 А сви и свако може да вас исели  
 И ви се у ствари мени враћате .

Некад банеш изненада и обрадујеш  
 Некада, опет, тако изненада-не дођеш.

Па те зато зовемо неостварена или реална  
 И ко зна колико још имена имаш.

Неуништива си, бесмртна си, трајна

Без обзира што си ми ретко права стварност	Смешна у сваком делу тела и само ћутиш
Веровати у тебе једнако је тешко и лако	Волео би да могу да те дотакнем
Враћање теби не постоји-стално си у мени.	Да будеш нестварно стварна.
Једина си ствар на свету коју	Човек ни не зна да си са њим рођена
Сви носимо у себи скривену и очекивану	Као да не зна да си са њим рођена
Пуна си среће и страха, туге и смеха	Добро је што ти то такође не знаш
А ти скривена и само себи знана ћутиш.	И онда нема враћања једно другом.

Песнички првенац Петка Зорић представља збирка песама под насловом, „Ваљда није касно“, која се отвара песмом „Песми“, а затвара „Успоменама“. Између њих се налази 48 песама обраћања: Песми, Птици, Речима, Књизи, Самоћи, Музици, Осмеху, Звездама, Рекама, Јутру, Дану, Детињству и друге - стварима и догађајима који су оставили дубок траг у искуству нашег песника. Дланови немају пуно мерило или су написани у сродном стиху. Песник је вешто избегао белу строфу дајући песми само привид чврсте форме тиме што је поезију саставио од катрена користећи их због синтаксичке, али не и звучне организације, јер строфе нису римоване. Песникова обраћања су, пре свега, сетна. Песник, следећи трагове сећања, плете танке нити које боји речима и као да оживљава све пределе, ствари и догађаје са којима је био нераздвојан. Читалац има осећај да је песник друговао са: равницом, звездама, шумом, кишом ... уздижући их на један виши ниво који претендује да буде ван овога света и рекле бисмо времена. Поезија Петка Зорића личи на „боемску“ поезија која је ослобођена свих правила, али и поентирања тамо где би се то очекивало. Песник описује прилике живота, и успева на својеврстан начин да прикаже своја најдубља осећања. Надахнут животом, у својим стиховима приказује прилике и неприлике дајући свој лични печат. Заљубљен у поезију, истиче мотиве љубави, сете, туге, саосећања... Својим умећем оплемењује сваки стих, гледајући људске особине.

Милица Кркобабић и Ана Павићевић

# Драган Јовановић Јод

(1954 - 2017)



Драган Јовановић Јод рођен је у Црвенки 21. јануара 1954. године. Свој животни век посветио је музици, компоновању, писању песама и новинских чланака. Завршио је студије књижевности, а касније се професионално бавио новинарством. Био је уметник широког спектра. Писао је поезију за децу и одрасле, бавио се режирањем, компоновањем, свирао је ритам гитару у бенду

„Сузе“. Имао је своју радио и телевизијску емисију. Његова, једина издата, збирка поезије носи назив „Како подмитити ноћ“. Ова збирка издата је 1982. године. Иако је имао могућност да штампа и друге збирке, није то учинио. По његовој жељи ово је остала једина штампана збирка његове поезије. Био је члан књижевног куба „Крчевине“ из Црвенке. Усудио се да, са још неколико колега, оснује Фестивал песника за децу „Булка“, који траје и дан-данас. Учествовао је на многобројним фестивалима. Свакако најзначајније песничко учешће је на Фестивалу балканских књижевника, где је освојио прву награду. Поред писања текстова и компоновања, бавио се и певањем. Немирног духа, обликован сновима ишао је корак испред своје генерације. Преминуо је 19. Октобра 2017. у Црвенки и за собом оставио велики број дела изузетне уметничке вредности.

## Како подмитити ноћ

Песме Драгана Јовановића Јода следе симболичко-митску орјентацију. Песници овог опредељења, попут Васка Попе, стварају посебне симболичко-митске просторе, и читаоцу дају могућност схватанја стихова на основу различитих размишљања. Јод на посебан начин пише о траговима из прошлости, животу, смрти и трајању. Песме из збирке „Како подмитити ноћ“ најзрелија су дела овог песника. Аутор прошлост види кроз породицу, везу крви и рода, живот и на послетку се увек враћа смрти. Драган Јовановић Јод пише на веома несвакидашњи

начин, у нама који читамо буди дубоку емоцију и подстиче нас на размишљање и тумачење симбола кроз које је написано читаво дело. „Како подмитити ноћ“, као што је и у биографији истакнуто, јесте једина збирка песама овог свестраног уметника.

### **Отац лежи болестан**

Лежи болестан отац док напољу

падају угарци звезда.

Са њим оболевају шуме завичајне

и птице се рањавају у лету.

Очева сабља зарђа преко ноћи-

све ће оболети на овом свету.

Крај огњишта седимо

загледани у себе,

напољу везиље певају олују.

Ослушних, јасно чујем

ковачи неки непознати

за мога оца другу сабљу кују.

Ова песма кроз симболе говори о смрти вољених, о самој пролазности. Драган Јовановић пише о смрти свог оца, његовом одласку са овог света. На страховит и тежак начин казује о свом оцу и његовом губитку. Кроз сурову истину дочарава пролазност и завршетак наших живота. Ова песма написана је у три строфе, а главна стилска фигура је метафора која се прожима кроз све остале песме из ове збирке. Кроз стих „са њим оболевају шуме завичајне, и птице се рањавају у лету“ Јод на метафоричан пише о недостању и патњи за вољеном особом, говори о осећају сете и празнини која у њему остаје.

**Одлазак опет**

Лепо се јутрос расцветала у нашој соби  
муња на столу.  
Сатове смо већ навили према сопственој смрти  
и зато одлазимо у чисту зановет,  
у мрс птице где подне сазрева.  
Одлазимо махнити и смешно голоруки  
из сећања својих жена.  
Дувамо оном истом снагом у друга небеса.  
Учини нам се понекад да птица се у лету  
круни,  
оката сунца видимо кад обману  
док ласте плућним марамама нашим забрађују  
васиону.  
Наличја своја јасно видимо,  
али шта су огледала.  
Падамо као да нам наше мајке по цвет у око  
нису заденуле.  
Одлазимо, и кад се осврнемо,  
пут ће за нама бити препун звезда падалица.

Ово је још једна у низу песама овог аутора, која за главну тему има пролазност и смрт-наш свечани одлазак са овог света. Као и у претходној песми основна стилска фигура је метафора. Иако написана у истом митолошком духу, као и остале Јодове песме, песма „Одлазак опет“ нам на јасан начин указује на песникове погледе на свет. Песма говори о нама самима и нашем животу који пролети као трептај. Драган Јовановић пише о вечном ишчекивању смрти, и краја који све нас очекује. Каже да је наш живот онакав каквим га ми чинимо, а када крај дође и када се осврнемо за нама остаје само прах и пепео, што видимо кроз стихове:

*„Одлазимо и кад се осврнемо, пут ће за нама бити препун звезда падалица.“*



**Ноћу у соби**

нека ћути вече  
имам пред прозором псето  
а лаје цвеће док трагам за тобом  
и ништа више  
није онако како сам хтео  
на столу сама се пали свећа  
дечак учи смех  
док слуша радост топола  
провешћемо лепу ноћ што је трули ваздух шапуће  
препознајем  
на рукама мојим твоја кожа  
да ли је то што ме једе стварно радост  
и док бежим од сопственог ножа  
певају напољу дечази  
из устију им излеће светлост

Песма „Ноћу у соби“ се на специфичан начин разликује од друге две песме. Сама тематика је другачија, песник стихове посвећује вољеној жени. Пише о њиховом односу и критикује самог себе. Размишља о својим поступцима. Песма је такође метафорична а несвакидашњи и груби изрази које песник употребљава у стварању појачавају утисак саме песме. Аутор бежи од самог себе и поново се, као и у претходним песмама прожима мотив губитка и одласка неког драгог. Две строфе ове песме сасвим су довољне да у читаоцу пробуде дубоку емоцију. Стихови нас изазивају на размишљање о прочитаном, и остављају могућност различитог схватања овог изванредног дела.

Милица Мучибабић и Милош Керекеш

## Секуле Шарић

(1960)

Секуле Шарић, рођен 1960. у Крушчићу (Бачка) где и живи. Пише песме, кратке приче, приповетке, новеле, романи, књижевну критику, есеје. Песме су му превођене на неколико страних језика и заступљене су у више антологија, зборника и алманаха. Члан је Друштва књижевника Војводине. Објавио је 25 књига. Књиге поезије: Световна празнина (1986) , Остатак наслућивања (1986) , Митови (1987) , Дубровник (1989), Немоћ (1996), Ћерка (2003) и многе друге.. Књиге прозе : Демон је подигао руку , Три приче (2003) , Трактати о калварији, Приче 2004., Смрт Волтера Хила, приче у штампи..

### Замишљен

Једном сам био замишљен,  
тако сам био замишљен да је сваки изузетак  
био знатан. То је било, отприлике, сврставање  
људи на оне који муцају и оне који су  
магични.

Моја средства су била скромна, није да их није  
било, било је довољно  
за хлеб, за његову кору, њихове  
мрве и за умањене дуге и кратке  
цеви.

Обукао сам се тада, погледао чистину и  
потрчао проветравајући главу  
и њене муке. Она је одмицала, истовремено  
набрекла, необјашњено нежна  
није се штедела. Склонио сам се  
у страну и погледау њу, главу које има  
и нема и веома, веома, тако... има!

Често сам пролазио њеним селом  
као меланхолични шетач и видео њу,  
оваплоћену од неискушења.

Девица је на длану руке носила  
бисер и у самој себи сагоревала  
ватром која  
не сагорева. Неопходно је  
таква и страшна до те мере да је  
знала да разликује ноћ  
од дана.

А онда су се појавили варвари који  
су имали огањ ширине и природно  
прескакали очарање  
и ужас.. Ти варвар..

И сада, једва да се сећам ње, помислим како  
је њено родно село нагло  
и наго до бестидности било сакривено  
у мом  
херметничном  
погледу.

### **Слобода**

Нисам број зато што сам жив!  
Био сам.. био сам и његов знак и знај  
да га никада нећу избрисати јер осећам  
како крв удара у вола којег јашем. И у  
забити неких сурових планина јашемо, у малим

долинама газимо јечам и овас и стално покушавамо,  
да, стално!

Он је вредан царства. Бранио сам земљу  
од варвара. Дао сам ћерку за њега, нерођену.  
Управо бежим и бежимо, нас неко прати и броји  
наше трагове.

У казамату, слеп, поново оцртавам слободу.  
Правим њене обресе. Пресвлачим је! Тако наг  
пипам на свом телу вечити белег.

### Деца

Исмева вук овцу као богат комшија  
свог сиромашног комшију. Зева и присиљава  
га у потлачени положај када овај до крвавог  
зноја ради за нешто хлеба и сира, стварно  
неодољивог.

Ради, ћути и тако ћутећи завија своје ране  
завијајући их у неки тамо никада опрост.

Баш и није све тужно. Моја деца  
очевидно и чаробно  
расту. Отприлике, са добре стране чине част.  
Имају увек почетак и приводе се и доводе се.

Смрт је њихова а и они су нечији.

### **Замишљен**

Тема песме је у ствари песников живот, живот који је пролазан као и све друге ствари у њему. Како је одрастао, тако су и стизали и нова сазнања, проблеми и муке од које му је глава набрекла. Песма се назива „Замишљен“ јер је песник (као и већина људи) кроз цео живот гледао само на лоше ствари (муке и проблеме) и како му је живот у ствари прошао у „херметичном“ погледу односно затвореном, не у потпуности доживљеном. Главни мотиви песме јесу глава, „замишљеност“, проблеми са којима се сусрећемо, пролазност...

### **Слобода**

Нисам број зато што сам жив! – Овим стихом песник жели да каже да он није обичан као и сваки други, већ да је битан и да има неки значај. Главни мотив песме заправо јесте слобода, слобода коју сваки човек треба да осети. Сви смо с разлогом овде где јесмо и то треба да користимо.

### **Деца**

У овој песми песник говори о два човека (комшијама) који су на први поглед различити, али су заправо исти, људи су. Један је богатији од овог другог па га због тога исмева на рачун начина на који се труди да заради за мало хлеба и сира. Тужно али истинито. Можда овај јесте богатији па га то чини другачијим од њега, али тај не зна да на који год начин они живели, обојицу их чека смрт. Умреће и постаће заборав као и све друго. Смрт је њихова, а и они су нечији. Песник је рекао нечији, претпоставља се да је мислио на Божји.

Драшко Шуман

## Мирјана Булатовић

(1958)

Мирјана Булатовић (1958) завршила је Гимназију у Србобрану и књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду. Радила је најпре у Подгорици, као новинар и лектор, затим у Новом Саду, а осећање странца искусила је у Лондону, живећи у британској престоници четрнаест месеци (1985. и 1986). Дамаре отаџбине, матерњег језика и православне вере најдубље је осетила у току четири месеца живота у Манастиру Враћевшници, крајем 1988. и почетком 1989. године. На том светом месту, где је живела са монахињама, у конаку без огледала, умила се изнутра, ослободила новинарства, скинула са душе још неке терете, и определила се за Београд као свој град.



Од 1989. живи у Београду, углавном као слободни уметник. Почетком 2001. Изабрана је да за уредника Трибине француске 7, Удружења књижевника Србије, чији је члан од 1987. године. Током 2002. године уређивала је односе са јавношћу у „Гутенберговој галаксији“. У 2004. години одржала је око двеста предавања о наркоманији на основу своје књиге „Ђаво у праху“. (Министарство вера Републике Србије, у договору са Министарством просвете, књигом „Ђаво у праху“ (предавања је одржано и у нашој Гимназији) започело је акцију заштите младих од болести зависности). Последњих година Мирјана Булатовић уређује дечје стране у „Источнику“, листу „СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ КАНАДСКЕ“. Објавила је више од двадесет књига поезије и прозе: „Стопало на дну света, поезија“; Матица српска, Нови Сад, 1984; „ Молитва Хуане Инес од Крста“, поезија; Дневник, Нови Сад, 1987; „Прасведок“, поезија; Нолит, Београд, 1990; „ Ђаво у праху“ - исповести наркомана, А-Ш дело, Београд, 1991; Гутенбергова галаксија, Београд 2002. (друго, допуњено издање); Завет, Београд, 2004. (допуњено треће и четврто издање); „Будући древни народе“, поезија; Научна књига, Београд, 1993; „Песме за дипломирану децу“, Књижевна заједница Новог Сада, 1994; „Песме за дипломирану децу“, друго, допуњено издање, Нови Сад, 1995; „Хотел Земља“,

поезија; Купола , Београд, 1995; „Лепа села лепо горе” (записи са снимања истоименог филма, уз истините ратне приче) — четири издања, 1995. и 1996; „Хеј , ванземаљци!”, поезија за децу; Матица српска, Нови Сад, 2000; „Поправни дом за родитеље”, поезија за децу; Рад, Београд, 2001; „Хитна књига”, поезија за децу; Просвета , Београд, 2003. године; друго издање — Просвета, 2004. „Салон за негу душа”, поезија; Итака , Београд, 2005. Друго издање — Артист, Београд, 2006; „Ко је ставио мирис у лук”? — изабране мисли дечака Матије (бележене током пет по година дечаковог одрастања), Београд, 2005. „Школа љубави”, поезија за децу; Завет , Београд, 2006.године; друго издање — Прво слово, Београд, 2007; „Романчић о поштењу”, проза за децу; Завод за уџбенике, Београд, 2008; „Хвала аутобусу који није дошао”, проза за децу; Артист, Београд, 2008; „Велике мисли малих људи”, записи; Источник , Торонто, 2008; „Сањао сам да ми гори школа”, поезија за децу; Граматик , Београд, 2010; „Смрт је моја кратког века”, поезија; Граматик , Београд, 2010; „Споне , поезија”; двојезично, руско-српско издање, Москва— Београд, 2010; „Чудна лица пословица”, проза за децу, српско-енглеско издање; Источник , Торонто, 2011.

Песме Мирјане Булатовић објављене су у многим антологијама. У уводу антологије „Када будемо трава” (1998), Владимир Јагличић истиче: „У савременој српској поезији, после смрти Десанке Максимовић, међу женама предњачи Мирјана Булатовића”. У даљем тексту упоређује њену поезију са лепотом призваног анђела. Др Андреј Базилевски, са Института за светску књижевност Руске академије наука и уметности, уврстио је шездесет песама Мирјане Булатовић у своју тротомну „Антологију српског песништва”, која обухвата 75 песника, од Лазе Костића до Мирјане Булатовић. Други програм Радио Београда је 2005. године , у чувеној „Антологији песника” Драгомира Брајковића, начинио звучни запис песама које говори песникиња, у трајању од педесет минута. За „Интерплов” из Лондона начињен је 2009. године звучни запис књиге „Сањао сам да ми гори школа”. Мирјана Булатовића превела је и три књиге поезије са руског језика. Добитник је награде Змајевих дечјих игара за изузетан стваралачки допринос савременом изразу у књижевности за децу, затим награде Златно перо Русије „за до ниво књижевних превода”, Диоген про култура магазин.

**Блиставо недељно јутро**

Ко не воли васиону целу  
никад не би у распетом телу  
молио се за своје убице  
док крв света тече му низ лице.

Љубављу је земља окупана,  
нестало је и смрти и рана  
све је спремно за живот, све блиста  
од лепоте васкрслога Христа.

Песама нам указује на моћ опраштања, и да највише треба да се жале они који почине највећи грех јер они никад неће спознати царство небеско и прави мир. У новом свету при доласку Христа више неће постојати разлике између људи.

Песма је написана у десетерцу.

Рима је парна.

Стилске фигуре су: хипербола, метафора, епитет...

Мотиви ове песме су: вера, опраштање, љубав...

**Неограничена запремина љубави**

У срцу ми је много стало,  
а у сам живот тако мало.

Срећом, човек цео свет може  
да смести испод своје коже.

Са мном данима живи неко  
кога сви виђају далеко.

Становник срца, невидљив оку,  
напаја се на крвотоку.



Ћути, дише, снагу ми даје  
и појачава откуцаје.

А ето, људима се још чини  
да га сусрећу, у даљини.

Песма наглашава да се и у најмањим стварима могу сместити и наћи бројне емоције. Које су саме по себи незаборавне и неизменљиве, које ће са нама бити све до самог краја. Оне нам као такве могу дати снагу. Песма је написана у деветерцу. Рима је парна. Стилске фигуре су: хипербола, метафора, епитети... Главни мотив ове песме је љубав. И као што песник рече *"Љубав је у почетку свега"*.

Данијела Дабановић, Ивана Вушуровић, Драгана Макарић,  
Александар Рогановић и Марко Рогановић